

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

Ăl bukă le Apostolenqe

O Isus phenel kă del le apostolen o Duxo Sfinto

1 Teofil, anthă muro lil o angluno ramosardem an-
tha să so începosajlos te kerel haj te sikavel o
Isus, ² zi anθ-o ges kana sas vazdino k-o ćeri. Zi kaj
te avel vazdino k-o ćeri, prin o Duxo Sfinto dinās po-
runć le apostolen kaj alosardāsas len ³ haj saveņqe
sikadilos zuvindo pala lesqi suferinca. O Isus sika-
dās kă trail le apostolenqe butioar, anthă but feluri,
timpo saranda gesenqo, haj dină lenqe duma anθa o
thagarimos le Devlesqo.

⁴ Āk data kana sas lenća, o Isus phendă lenqe:

— Na telăren anθa o Jerusalimo! Āzukăren te ker-
dōl o phenimos le Dadesqo anθa savo asunden les
manθar! ⁵ Kăć o Joan bolelas le manusăn pajeća, dar
tume, na pala but ges, va avena bolde le Duxoća
Sfinto.

O Isus si vazdino k-o ćeri

⁶ Kana ăl apostolă sas anθ-ăk than, puśle les:

— Raila, anθ-o timpo kadava va leća parpale o tha-
garimos le Israelosqo kaθar ăl romaja?

⁷ Ov phendă lenqe:

— Naj tumari treaba te zanen o ges haj o ćaso sa-
ven o Dad hotărisardă len prin pi autoritată. ⁸ Dar
va primina zuralimos kana va avela o Duxo Sfinto
pă tumenθe, haj atunc va phenena o ćacimos anθa
manθe anθ-o Jerusalimo, anthă saori Judea, anθ-e Sa-
maria haj zi k-ăl riga le phuăqe.

⁹ Păće so phendăs kadal bukă, anθ-o timpo so on
dikhenas pă lesθe, sas vazdino haj ăk noro lilă les
angla lenqe jakha. ¹⁰ Haj anθ-o timpo so on dikhenas
p-o ćeri kana ov telărelas, ita kă sikadiles lenqe duj
murs hurăde anthă parnimasθe ¹¹ haj phendes:

— Manus anθa-i Galilea, sosθe bešen haj dikhen p-
o ćeri? Kadav Isus, savo sas lilo k-o ćeri anθa tumaro
maşkar, sa kadă va rila pes sar dikhlen les zandos k-o
ćeri.

O Matia alome anθ-o than le Judasqo

¹² Atunc on risajles anθ-o Jerusalimo poa plaj le Mă-
slingenqo, kaj si paşa o Jerusalimo, kam ăk kilometro.

¹³ Kana aresles, geles anθ-e hodaja opral kaj beşe-
nas. Haj sas: o Petre, o Joan, o Jakov haj o Andrej, o
Filip haj o Toma, o Bartolomeu haj o Matej, o Jakov
le Alfeosqo, o Simon o Patrioto haj o Juda le Jako-
vosqo. ¹⁴ Să kadala ăk ileća ruginas pes saoro timpo,

le zuvlănça, le Marăça, e dej le Isusosqi, haj lesqe phralença.

¹⁵ Anθ-äl gesa kodola, o Petre uštilos anθă pîrnenθe anθ-o maškar le phralenqo. Othe sas kidine kam äk šäl haj biš manuš. Haj phendäs:

— ¹⁶ Phrala!le, trăbulas te kerdöl e Skriptura phen-di kaθar o Duxo Sfinto maj anglal prin o muj le Davidosqo, anθa o Juda, savo iŋgărdäs kolen kaj astardes le Isusos. ¹⁷ Sas jekh amaresθar haj dină pes lesqe äk rig amença anθă buki kadaja le Devlesqi.

¹⁸ (O manuš kadava kindäs äk kotor than le lovença kaj lilă len anθa-i buki e nasul kaj kerdă lan, pelos le moça tele, phariłos anθă duj poa maškar, haj čhordinăjles saoră pora lesqe. ¹⁹ E buki kadaja areslis prinzandi kaθar saoră manuš anθa o Jerusalimo, kadă kă le thanesqe kodolesqe čhutes lesqo anav anθă lenqi čhib: Akeldama, aver felo phendo: O Than le Ratesqo.) ²⁰ O Petre phendäs:

— Kă anθ-o lil le Salmenqo si ramome:

«Lesqo kher te ačhol mulano,
konik ta na bešel anθă lesθe»^a

haj

«Lesqi buki te lel lan aver».^b

²¹ Deč trăbul te alos jekh anθa-l murš save sas amença saoro timpo kadava, kabor o Raj o Isus sas maškar amenθe, ²² dă kana sas boldo kaθar o Joan, zi anθ-o ges kana sas lilo maškar amenθe. Äk manuš kadalesθar trăbul te ažutil amen te phenas avrenqe kă i ov dikhlăs kă o Isus iŋviosardäs.

²³ Haj andes duj anglal: le Josifos, savesqe phenenas Barsaba, prinzando i le anaveça Justus, haj le Matias. ²⁴ Pala kodoja rugisajles:

— Raila, tu prinzanes äl ile saorănqe, sikav amenqe saves anθa-l duj kadala alosardăn les ²⁵ te služil sar apostolo anθ-o than le Judasqo. Kă ov muklăs pi služiră haj gelos k-o than kaj sas anθa lesθe!

²⁶ Dines le zaloça, haj o zalo pelos p-o Matia, haj ov sas alome apostolo kolavrença dešujekh.

O avimos le Duxosqo Sfinto

2 Kana avilos o ges le Peindanqo,* äl učenică sas kidine să anθ-äk than. ² Anθa-k data, avilos anθa o čeri äk vujeto sar äk vižimos bravalăqo zurali haj pherdäs saoro kher kaj bešenas on. ³ Atunc dikhles daiči sar nište čhiba jagaqe save pharadiles haj

čhute pes p-o jekh pä fiosavo anθa lenθe. ⁴ Haj să pherdiles Duxo Sfinto haj iŋceposajles te den дума anθă aver čhiba, pala sar delas len o Duxo zuralimos te den дума.

⁵ Atunc arakhadonas anθ-o Jerusalimo evrea, murš save jubisardes le Devles, anθa saoră poporă kaj si pe phuv. ⁶ Kana ašundinăjlos o muj le učenicenqo, saoră manuš kidinăjles haj ačhiles iŋkremenime, kă fiosavo ašunelas kă denas дума anθă lesqi čhib. ⁷ Haj să mirinas pes, minuninas pes haj phenenas jekh avresqe:

— Dikh, să kadala kaj den дума, naj anθa-i Galilea? ⁸ Atunc sar ašunas kă den дума fiosavesqe anθă amari čhib, anθă savi kerdinajlăm? ⁹ Maškar amenθe si parci, mezi haj elamici haj manuš anθa-i Mesopotamia, Judea haj Kapadočia, anθa o Pont haj Asia, ¹⁰ anθa-i Frizia haj Pamfilia, anθa o Ezipto haj anθa-l riga le Libiaqe pašaj Čirena, si kathe oaspeci anθa-i Roma, ¹¹ evrea haj aver kaj nakhles ke religia le evreenqi, haj manuš anθa-i Kreta haj Arabia. Haj ku să ašunas kă den дума anθă amare čhiba anθa bukă minunime le Devlesqe!

¹² Să mirinas pes, ni zanenas so te pakăn haj phenenas jekh avresqe:

— So daštil te xakărdöl kadaja?

¹³ Dar aver marenas pesqe žoqo haj phenenas:

— Si mate!

O Petre del дума le manušanqe kaj si kidine

¹⁴ Atunc o Petre uštilos anθă pîrnenθe, kolença äl dešujekh, haj moça zuralo phendă lenqe:

— Phrala!le evrea, haj tume să kaj bešen anθ-o Jerusalimo, te zanen kadaj buki haj ašunen mîră vorbe! ¹⁵ Äl manuš kadala naj mate, sar pakăn tume, kă si numa iŋă detexara! ¹⁶ Ni, să so dikhen akanak si äl bukă anθa save ramosardäs o prooroko Joel:

¹⁷ «O Del phenel: Anθ-äl gesa äl palune

va čhorava anθa muro Duxo pä orso manuš:
tumare čhave haj tumare čheja va prooročina,
tumare tărnen va avela len dikhimata,
haj tumare phuren va avela len sune!

¹⁸ Da, kjar pä mîră robi haj pä mîră roabe

va čhorava anθa muro Duxo anθ-äl gesa kodola,
haj va prooročina.

¹⁹ Va kerava minuni opre anθ-o čeri

***2:1** O ges le Peindanqo sas o ges kana äl evrea sərbătorinas o kidimos le givesqo, dikh o Levitiko 23:15-16 haj o Deuteronomo 16:9-11. Sas peinda gesa maj pala o ges o baro le Nakhimasqo haj sas jekh anθa-l bare gesa anθă save äl evrea zanas k-o Jerusalimo.

^a**1:20** Salmi 69:25   ^b**1:20** Salmi 109:8

haj semnä tele pe phuv,
rat, jag haj noro thuvesqo.
²⁰ O kham va avela parubdo anθ-o ĩntunjariko,
haj o čhonot va kerdōla sar o rat.
Pala kodoja va avela o ges le Rajesqo,
baro haj pherdo slava.
²¹ Atunc orkon va dela muj
o anav le Rajesqo te ažutil les,
* va avela xastrame.»^c
²² Phralalle israelică, ašunen äĭ vorbe kadala! O Isus
anθa o Nazaret sas äk manuś sikado kaθar o Del tu-
menqe kă avilos lesθar, prin äĭ fapte zurale, äĭ minu-
ni haj äĭ semnä save kerdă len o Del prin lesθe anθă
tumaro maśkar, pala sar miśto zanen. ²³ Le manuśas
kadales, savo sas bikindo, sar sas o plano le Devles-
qo haj sar zanglăś maj anglal kă va kerdōla pes, tu-
me răstignisarden les haj mudarden les prin o vast
kolenqo kaj ni zanen e Kris le Devlesqi. ²⁴ Dar o Del
ĩnviosardă les nimirindos äĭ dukha le mulimasqe, kă
ni daśtilas pes te avel ĩnkărdo kaθar o mulimos. ²⁵ Kă
o David phenel anθa lesθe:
«Dikhavas mereo le Rajes angla manθe.
Anθa kodoja kă ov si kă miri čaci,
me ni va legăniva man.
²⁶ Kodolasqe bukuril pes muro ilo haj miri čhib
gilabel,
haj muro trupo va traila anθ-e nădeždă:
²⁷ kă ni va mukesa muro sufleto anθ-o Kher le
Mulimasqo
haj ni va mukesa ka kō sfinto te kernōl.
²⁸ Sikadăn manqe o drom karing e viaca,
haj kă san mança, va desa man bukuria.»^d
²⁹ Phralalle, daśtiv te phenav tumenqe čacimaça kă
amaro phuro o David mulos haj sas praxome. Lesqo
than le praxomasqo si anθă amaro maśkar zi anθ-o
ges dă ages. ³⁰ Anθa kodoja kă o David sas prooroko
haj zanelas kă o Del phendăsas lesqe sovelăça kă va
čhula jekhes anθa lesqe čhave kaj va avela pala lesθe
pă lesqo skauno ³¹ haj dikhlăś maj angle, kodolasqe
dinăś дума anθa-i ĩnvieră le Kristososqi: nas muklo
anθ-o Kher le Molenqo, nić lesqo trupo ni kernilos.
³² Kadal Isusos o Del ĩnviosardă les, haj ame să sām
martoră kadal bukăqo. ³³ Haj akanak kă sas vazdino
opre te beśel ke čaci le Devlesqi haj primisardăś ka-
θar o Dad o Duxo Sfinto savo sas phendo kă va dela
pes, čhordă les pă amenθe: kadaja si so dikhen haj

ašunen akanak. ³⁴ Ku să kă o David ni uśtilos anθ-o
čeri, ov phenel:

«O Raj phendăś miră Rajesqe:
Beś kă miri čaci,
³⁵ zi kana va čhava ke duśmaĭn
tala ke pirne!»^e

³⁶ Kadă kă te zanel miśto saoro kher le Israelosqo
kă kadal Isusos, saves tume răstignisarden les, o Del
kerdă les Raj haj o Kristos!

³⁷ Kana ašundes kadala, on sas dine dab anθ-o ilo
haj phendes le Petresqe haj kolavrenqe apostolă:
— Phralalle, so te keras?

³⁸ O Petre phendă lenqe:
— Bolden tumen k-o Del, haj fiosavo anθa tumen-
θe te avel boldo anθ-o anav le Isus, kašte avel jer-
time tumare bezexa! Haj va primina o Duxo Sfinto
sar daro. ³⁹ Kăc e făgăduinca kadaja si anθa tumen-
θe, anθa tumare čhave haj anθa să kaj si dur, saorăn
saven va dela muj o Raj, amaro Del.

⁴⁰ Haj bute avre vorbença avertizilas len haj rugi-
las len:

— Xastran anθa o maśkar kadal manuśănqo rimo-
me save train akanak!

⁴¹ Kadă kă save primisardes lesqe vorbe sas bolde,
haj anθ-o ges kodova čhute pes paśa lenθe kam trin
mi manuś.

O phanglimos le phralenqo

⁴² On kamenas but te sikōn kaθar äĭ apostolă, te aven
len äk phanglimos phralikano, te phagen o marno
haj te rugin pes. ⁴³ Äĭ apostolă kerenas but minuni
haj semnä, haj saori lumja sas pherdi dar. ⁴⁴ Să kaj
pakănas sas anθ-äk than, haj xulavenas maśkar pes-
θe să so sas len. ⁴⁵ Bikinenas pe phuja haj äĭ bukă kaj
sas len, haj äĭ love xulavenas len maśkar pesθe, pala
sar trăbulas fiosaves. ⁴⁶ Anθă fiosavo ges să äk gin-
doça maladōnas k-o Templo, haj phagenas o marno
anθă pe khera. Haj xanas anθ-äk than bukurăça haj
ileça uzo. ⁴⁷ Läudinas le Devles haj sas p-o plaqo sa-
oră poporosqo. Haj o Raj barărelas o grupo kolença
kaj sas mĩntuime anθă fiosavo ges.

Äk ologo sastjarol

3 O Petre haj o Joan zanas k-o Templo k-o časo le
rugimasqo, k-äĭ trin pala äĭ deśuduj. ² Äk manuś,
ologo dă kana kerdilos, sas andino. Sas muklo anθă
fiosavo ges paśaj poarta le Templosqi savi bučholas

*2:21

^c2:21 Joel 2:28-32   ^d2:28 Salmi 16:8-11   ^e2:35 Salmi 110:1

e Poarta Śukar, kašte mangel kaθar kola kaj ĩntrinas anθ-o Templo. ³ Kadava manuś, kana dikhlăs le Petres haj le Joanos, kă kamen te ĩntrin anθ-o Templo, manglă lenθar love. ⁴ O Petre haj o Joano dikhles orta pă lesθe haj o Petre phendăs:

— Dikh pă amenθe!

⁵ O manuś vardisardăs pă lenθe, haj azukărelas te primil daići lenθar. ⁶ Atunc o Petre phendă lesqe:

— Rupo haj sumnakaj naj man, dar dav tut so si man: anθ-o anav le Isusosqo Kristos anθa o Nazareto, uśti haj phir!

⁷ Haj astardă les kaθar o vast o ćaço haj vazdă les. P-o than, lesqe pırne haj lesqe glezne zurajles, ⁸ xuklos anθă pırnenθe haj ĩnceposajlos te phirel. ĩntrisajlos anθ-ăk than lença anθ-o Templo, phirelas, xutelas opre haj lăudilas le Devles. ⁹ Saoră manuś dikhle les sar phirelas haj lăudilas le Devles. ¹⁰ Prinžanenas les kă sas kova kaj beśelas ke Poarta e Śukar le Templosqi kašte mangel, ujminas pes haj minuninas pes anθa sosθe kerdinăjlosas lesqe.

O Petre del дума le poporosqe anθ-o Templo

¹¹ Saoră manuś sas ujmime, haj naśles lenθe anθ-e Prispa le Solomonosqi, kaj o manuś ĩnkărdolas pala o Petre haj pala o Joan. ¹² Kana o Petre dikhlăs e buki kadaja, phendăs le manuśănqe:

— Phralalle israelică, sosθe mirin tumen kaθar e buki kadaja? Sosθe dikhen kadă pă amenθe parkă amare zuralimaça sau amare smerimaça kerdăm kadal manuśăs te phirel? ¹³ O Del le Avraamosqo, le Isakosqo haj le Jakovosqo, o Del amare dadenqo sikadăs kabor dă baro si lesqo robo o Isus, saves tume bikin-den les, haj ćhuden tumen lesθar kana sas angla o Pilat, kjar kana ov sas hotărıme te del lesqo drom. ¹⁴ Dar tume ćhuden tumen kaθar o sfinto haj o ćaço haj manglen te del pes tumenqe ĩk manuś kaj mudarel. ¹⁵ Haj mudarden koles kaj del viaca, saves o Del ĩnviosardă les anθa-l mule haj ame săm martoră kadal bukăqi. ¹⁶ Anθa-i kauza le pakămasqi anθ-o anav le Isusosqo, lesqo anav sastărdăs le manuśăs kadales, saves dikhen les haj prinžanen les. O pakămos anθă lesθe sastărdăs kadal manuśăs sar dikhen ku să.

¹⁷ Haj akanak, phralalle haj phejalle, zanav kă kerden kadal bukă bi te zanen so keren, sar kerdes i ĩl maj bare tumare. ¹⁸ Dar o Del kerdăs kadă so phendăs maj anglal prin o muj saoră prooroćenqo, kă o

Kristos va suferila. ¹⁹ Kadă kă muken tumen kaθar o bezex haj bolden tumen k-o Del, kašte khosen pes tumare bezexa, ²⁰ kašte avel kaθar o Raj timpuri hodinimasqe, haj kašte del drom o Kristos savo sas alo-me maj anglal anθa tumenθe: le Isusos. ²¹ Dar ov trăbul te aćhol anθ-o ćeri zi kana saoră bukă va avena pale kerde. Anθa kadala dinăs дума o Del prin o muj le sfincenqo lesqe prooroćă bute timpoça palal. ²² O Mojse phendăs: «O Raj, tumaro Del, va dela tumen kjar anθa o maşkar tumare poporosqo ĩk prooroko sar manθe. Te aśunen lesθar anθă să so va phenela tumenqe! ²³ Haj orsavo ni va kerela so phenel o prooroko kadava, va avela nimicıme anθa o poporo.»*

²⁴ Haj o Samuel haj saoră prooroćă kaj aviles pala lesθe, dines дума anθa kadala gesa. ²⁵ Tume sen ĩl ćhave le prooroćenqe haj le phanglimasqe savo kerdă les o Del amare dadença, kana phendăs le Avraamosqe: «Saoră nămuri le phuăqe si te aven binekuvintime anθă ki sămınca.»^f ²⁶ Maj anglal tumenqe dinăs o Del pe robos, le Isusos. Dină les drom tumenθe te binekuvintil tumen, kerindos fiosaves anθa tumenθe te muken tumen kaθar tumare nasulimata.

O Petre haj o Joan angla ĩl bare

4 Anθ-o timpo so o Petre haj o Joan denas дума le poporosqe, aviles lenθe ĩl raşaja, o kăpitano kaθar o Templo haj ĩl sadukea. ² On sas xolăme anθa-i kauza kă sikavenas le poporos haj vestinas kă anθa-i kauza le Isusosqi, ĩl mule va ĩnviona. ³ Ćhutes o vast pă lenθe haj phandade len zi anθă le dujenqo ges, kă pelisas e răt. ⁴ Dar but anθa kola kaj aśundesas so phendăsas o Petre, pakăjes, haj o număro le manuśănqo barilos kam k-ĩl panž mi.

⁵ Anθă koaver ges lenqe bare, ĩl phure haj ĩl sika-itoră le Krisaqe kidinăjles anθ-o Jerusalimo. ⁶ Othe sas i o baro raşaj o Ana haj o Kajafa, o Joan, o Aleksandro haj să kaj cırdenas pes anθa o nămo le raşă-ėnqo. ⁷ Ćhutes le Petres haj le Joanos anθ-o maşkar haj ĩnceposajles te pućen len:

— So zuralimaça sau anθă kasqo anav kerden tume kadaj buki?

⁸ Atunc o Petre pherdo Duxo Sfinto, phendă lenqe: — ĩl maj bare haj ĩl phure le poporosqe! ⁹ Ages pućen amen anθa ĩk miśtimos kerdo ĩk manuśăsqe nasfalo haj sar sas sastărdo? ¹⁰ Te zanen să haj te zanel saoro poporo le Israelosqo, kă o manuś kadava beśel angla tumenθe sastevesto prin o anav le Isu-

***3:23** Deuteronomo 18:15, 18; Levitiko 23:29

^f**3:25** Zeneza 22:18

sosqo Kristos anθa o Nazareto, saves tume rästigni-sarden les, dar saves o Del ïnviosardă les anθa-l mule. ¹¹ O Isus si

«o bar, savo tume, äI zidară, çhuden les,
dar savo areslos te avel o bar o maj laçho».⁸

¹² O Isus si korkoro kaj daştil te xastravel le manu-şän, kăc naj tala o çeri aver anav dino le manuşänqe anθa savo trăbul te avas xastrame.

¹³ Kana dikhles kă o Petre ni daral haj niç o Joano, haj kana dine pi sâma kă si manuş bi sikaimasqo, manuş simpli, açhiles ujmime. Haj dine pi sâma kă sas le Isusoça. ¹⁴ Dar, kă dikhenas paşa lenθe le manuşäs kaj sas sastărdo, ni daştisajles te phenen khanç kontra. ¹⁵ Numa porunçisardă lenqe te ïnklen avri anθa-i kris haj dine дума maşkar pesθe:

– ¹⁶ So te keras kadal manuşänça? Kă saoră manuş anθa o Jerusalimo zanen kă prin lenθe kerdilos äk baro semno, haj ni daştis te phenas kă naj kadă. ¹⁷ Dar, ka e buki kadaja ta na aşundöl maj dur maşkar äI manuş, te daravas len ka dakanara angle ta na maj den дума kanikasqe anθ-o anav kadava!

¹⁸ ÄI bare dine len muj andrä haj phende lenqe ta na maj den дума dă lok haj niç ta na maj sikaven anθ-o anav le Isusosqo. ¹⁹ Dar o Petre haj o Joan dine len anglal:

– Krisonta tume korkoro: si mişto angla o Del te keras so tume phenen sau so phenel o Del? ²⁰ Kă ame ni daştis ta na das дума anθa so dikhlâm haj aşundâm.

²¹ Păçe pale ïnçerkosarde te daraven len, mukle len te telären, kă ni zanenas sar te pedepsin len, anθa-i kauza le poporosqi, kă sâ läudinas le Devles anθa so kerdinäjlosas. ²² Kăc o manuş, saveça kerdilosas kadav semno sastărimasqo, sas les maj but dă saranda bărş.

ÄI manuş kaj pakän rugin pes haj na daran

²³ Păçe dină pes lenqo drom, geles kă pe amal haj phende lenqe sâ so phendăsas lenqe äI raşaja äI bare haj äI phure. ²⁴ Kana aşundes kadal bukă, rugisajles jagale anθ-äk than karing o Del:

– RaiIa, tu kerdän o çeri, e phuv, e mară haj sâ so si anθă lenθe! ²⁵ Tu phendän prin o Duxo Sfinto, prin o muj amare dadesqo David, kő robo:

«Sosθe xolăon pes äI nămuri,

haj keren äI poporă planuri kaj ni va kerdöna?

²⁶ ÄI thagara le phuăqe pregătisajles marimasqe, äI bare unisajles

kontra le Rajesqi

haj kontra lesqe Kristososqi.»^h

²⁷ Kă çăces, o Irod haj o Ponciu Pilat unisajles le neevreença haj le nămurença le Israelosqe anθ-o foro kadava, kontra ke robosqe o sfinto, o Isus, saves makhlän les thagar, ²⁸ kaşte keren so hotărisardăsas kő vast haj ki voja. ²⁹ Haj akanak, RaiIa, aşun sar daraven amen. De zuralimos ke roben te phenen kő kuvinto bi daraqo, ³⁰ anθ-o timpo so sikaves kő zuralimos te sastăres le nasfalen haj te keres semnă haj minuni prin o anav ke robosqo o sfinto, o Isus!

³¹ Haj păçe rugisajles, izdrajas o than kaj sas kidine, sâ pherdiles Duxo Sfinto haj phenenas o kuvinto le Devlesqo bi daraqo.

Kolen kaj pakăjes sâ sas len anθ-äk than

³² ÄI but manuş kaj pakăjesas sas äk ilo haj äk sufleto. Niç jekh ni phenelas kă lesqe bukă si numa lesqe, haj sâ sas len anθ-äk than. ³³ ÄI apostolă bute zuralimaça phenenas saoränqe kă o Raj o Isus çăces ïnviosardăş. Haj sas bari binekuvintarja saorän. ³⁴ Kă nas niç jekh maşkar lenθe te ïngărel lipsa daiçesqi, kă kolen saven sas len phuja sau khera, bikinenas len, anenas äI love ³⁵ haj çhunas len k-äl pırne le apostolenqe, haj äI love sas xulade fiosavesqe pala sar sas les nevoja.

Ni daştis te xoxaves le Duxos Sfinto

³⁶ Haj o Josif, äk levito anθa o Çipro, savesqe äI apostolă phende lesqe Barnaba (savo xakărdol „kaj zurărel tut”), ³⁷ bikindăş äk ogoro kaj sas les, andăş äI love haj çhută len k-äl pırne le apostolenqe.

5 Haj aver manuş, p-o anav Anania, anθ-äk than pe rromnăça le Safiraça, bikindăş äk kotor phuv. ² Haj garadăş äk rig anθa-l love haj i lesqi rromni zanglăş. Pala kodoja ïngărdăş so açhiles haj çhută len k-äl pırne le apostolenqe. ³ O Petre phendăş:

– Anania, sosθe pherdăş o Satana kő ilo kaşte xoxaves le Duxos Sfinto haj te ïnkăres äk rig anθa-l love le phuăqe? ⁴ Anglal zi kaj te bikines lan, e phuv nas kiri? Haj păçe bikindän lan, ni daştisas te keres orso kamesas le lovença? Sosθar avilo tuqe äk gïndo kadă dă nasul anθ-o ilo? Na le manuşän xoadän, haj le Devles.

⁵ Kana o Anania aşundăş kadal vorbe, pelos tele haj mulos. Haj äk dar bari lilăş saorän kaj aşunenas.

⁶ ÄI tărne uştiles, pakărde les, ïnkalade les avri haj praxosarde les.

⁸4:11 Salmi 118:22 ^h4:26 Salmi 2:1-2

⁷ Kam pala trin çasuri avilis lesqi rromni haj ni zanglăs so kerdinäjlos. ⁸ O Petre phendă laqe:

— Phen manqe, kadikitaça bikinden e phuv?

Haj e Safira phendăs:

— Da, kadikitaça.

⁹ Atunc o Petre phendă laqe:

— Sosœe gëndisarden anœ-äk than te çhun ke proba le Duxos Sfinto? Ita kă äġl pırne kolenqe kaj praxosardes ke rromes si k-o udar haj va lena tut i tut.

¹⁰ Anœ-o momento kodova e Safira pelis kă lesqe pırne haj mulis. Kana ġntrisajles äġl tărne, arakhle lan muli. ġnkalade lan avri haj praxosarde lan paša laqo rrom. ¹¹ Haj äk dar bari lilăs saoră khangeră haj kolavre manușän kaj așundes kadal bukă.

Äġl minuni kerde kaœar äġl apostolă

¹² But semnä haj minuni sas kerde kaœar äġl apostolă mașkar o poporo. Haj să kola kaj pakănas, maladonas anœ-äk gġndo anœ-e bar le Templosqi, anœ-e prispa le Solomonosqi. ¹³ Kolavrenqe sas lenqe dar te lipin pes lenœar, dar saoră manuș respektinas len.

¹⁴ Sa maj but manuș çhute pes paša lenœe, murș haj zuvlă, kaj pakănas anœ-o Raj. ¹⁵ Kadă kă kjar andines äġl manuș pe nasfalen p-o drom haj çhunas len pă paturenœe haj pă tărzenœe, ka atunc kana nakhela o Petre, makar lesqi uçal te nakhel pa da jekh anœa lenœe. ¹⁶ Haj but manuș zanas k-o Jerusalimo i anœa-l foruri pașal haj anenas le nasfalen haj kolen kinuime kaœar äġl duxuri nasal, haj să sas sastărde.

Äġl apostolă si krisome haj batzokorime

¹⁷ O baro rașaj haj să kola kaj sas leça, kola anœa o grupo le sadukeenqo, uștilos pherde xoli. ¹⁸ Çhutes o vast p-äġl apostolă haj çhute len anœ-o phandaimos le poporosqo. ¹⁹ Dar äk ġnzero le Rajesqo anœ-o timpo le reakjaqo putardăs äġl udara le temnicaqe, ġnkaladă len avri haj phendă lenqe:

— ²⁰ Zan k-o Templo haj phenen le manușänqe să anœa kadaj viaca!

²¹ On așundes haj detexara anœa-i răt ġntrisajles anœ-e bar le Templosqi haj ġnceposajles te sikaven le manușän.

Kana avilos o baro rașaj haj kola kaj sas leça, kide e kris: saoră phuren le Israelosqe. Pala kodoja dine drom anœ-e temnica te anen le apostolen. ²² Dar kana äġl gărzi aresles k-o phandaimos, ni arakhle len anœ-e temnica. Risajles haj phendes:

— ²³ E temnica arakhlăm lan phandadi saoră grižaça, haj äġl paznića beșindos k-äġl udara, dar kana putardăm, ni arakhlăm kanikas andrä.

²⁴ Kana așundes kadal vorbe, o kăpitano le gărzenqo kaœar o Templo haj äġl rașaja äġl bare ni zangles so te pakăn haj puçenas pes: so daștila pes te kerdöl.

²⁵ Atunc dakoniva avilos haj phendă lenqe:

— Ita kă äġl manuș saven phandaden len si anœ-e bar le Templosqi haj sikaven le manușän.

²⁶ Atunc o kăpitano kaœar o Templo telărdăs le gărzença haj andă len, dar na silaça, kă daranas ta na aven mudarde barănça kaœar äġl manuș.

²⁷ Păçe ande len, çhute len angla äġl manuș le krisaqe. Haj o baro rașaj pușlă len:

— ²⁸ Ni phendăm tumenqe ame zuralimaça ta na sikaven anœ-o anav kadava? Haj dikh, tume pherden o Jerusalimo tumare sikaimaça haj kamen te çhuden e doș pă amenœe anœa o rat kodol manușäsqo!

²⁹ O Petre haj kolaver apostolă dines anglal:

— Trăbul te așunas kaœar o Del, na kaœar äġl manuș. ³⁰ O Del amare dadenqo ġnviosardăs le Isusos, saves tume mudarden les, atırnġndos les p-äk trușul. ³¹ Kadal Isusos, o Del vazdă les opre kă pi çáci te avel Princo haj Mġntuitori, ka o Israel te boldel pes k-o Del, ka lenqe bezexa te aven jertime. ³² Ame săm martoră kadal bukănqo, sa kadă si i o Duxo Sfinto saves dină les o Del kolenqe kaj așunen lesœar.

³³ Kana așundes kadaja, xolăjles haj kamnes te mudaren len. ³⁴ Dar äk fariseo p-o anav Gamaliel, äk sikaitori le Krisaqo le Mojsăsqi, respektime kaœar saoră manuș, uștilos anœă pırnenœe anœ-e kris haj manglăs te ġnkalaven len äk çira avri. ³⁵ Pala kodoja phendă lenqe:

— Phrala!le israelică, len săma mișto so kamen te keren kadal manușänça! ³⁶ Kă na dămult uștilos o Teuda savo phenelas kă ov si dakoniva, haj kidinăjle pala lesœe kam ștar șala manuș. Ov sas mudardo, haj să kola kaj sas leça sas risipime haj ni açhilos khanć lenœar. ³⁷ Pala lesœe avilos o Juda anœa-i Galilea, anœ-o timpo so äġl romaja ginenas le manușän, haj çirdăs but manuș pala pesœe. Dar sas mudardo, haj să kaj sas leça sas risipime. ³⁸ Kadă kă akanak phenav tumenqe: beșen dur kaœar kadal manuș haj muken len anœ-e paćja! Kăć kana o plano kadava haj e buki kadaja si kaœar äġl manuș, va nimićila pes. ³⁹ Dar kana si kaœar o Del, ni va daștina te nimićin lan. Na kumva te aresen te mardön kontra le Devlesqi!

⁴⁰ On așundes lesœar haj dine muj andrä le apostolen. Çhutes te aven bićuime, phende lenqe ta na maj den дума anœ-o anav le Isusosqo haj pala kodoja dine lenqo drom.

⁴¹ Kadă kă on telărdes angla-i kris bukurăça kă dină pes lenqe onoară te aven batzokorime anœa o

anav le Isusosqo. ⁴² Haj, anθă fiosavo ges, k-o Templo haj anθ-äl khera le manuśănqe, ni oprinas pes te sikaven haj te phenen e vestja e lači kă o Isus si o Kristos.

Jefta manuś si alome te aźutin le apostolen

6 Anθ-äl gesa kodola, kana o număro le učenićenqo barōlas but, kola save denas дума grećisqo rovenas pes kontra kolavrenqi, kaj denas дума evreisqo, kă lenqe phivlănqe ni delas pes anθă fiosavo ges lenqi rig le aźutoresqi. ² Atunc äľ deśuduj kides saoră učenićen haj phendes:

– Naj mišto ka ame te mukas o kuvinto le Devlesqo kašte sluźis k-äl sini. ³ Anθa kodoja, phralalle haj phejalle, alon maśkar tumenθe jefta murś, dine дума dă mišto, pherde Duxo Sfinto haj gogi, saven va čača len anθ-e sluźba kadaja. ⁴ Haj ame va beśasa maj but anθ-e rugăćunja haj anθ-e sluźiră le Kuvintosqi.

⁵ Kadal vorbe plaćujas saoră adunară. Alosardes le Śtefanos, manuś pherdo pakămos haj Duxo Sfinto, le Filipos, le Proxoros, le Nikanoros, le Timonos, le Parmenasos haj le Nikolaes, äk manuś anθa-i Antiohia savo nakhlos k-äl evrea. ⁶ Kadalen ande len angla äľ apostolă. Păće rugisajles, čhutes pe vast pă lenθe.

⁷ Haj o kuvinto le Devlesqo răspindilas pes sa maj but, haj o număro le učenićenqo anθa o Jerusali mo barōlas but maj but. Kjar i but raśaja pakăjes haj aśundes kaθar kadav mesaź.

O Śtefano si akuzome

⁸ O Śtefano sas binekuvintime kaθar o Del, savo dină les zuralimos te kerel minuni haj semnă bare anθ-o maśkar le manuśănqo. ⁹ Dar nište manuś anθa-i sinagoga savi bučhol e Sinagoga le Xastramenqi anθa-i Robia, le Ćiriniaenqi haj le Aleksandrienqi, anθ-äk than avre manuśănča anθa-i Ćilićia haj e Asia, inće posajles te xan pes le Śtefanoča, ¹⁰ dar ni daśtinas te beśen kontra lesqi, kă o Duxo aźutilas les te del дума gogača. ¹¹ Kadă kă pokindes ćorjal nište manuśăn te phenen:

– Aśundăm les sar phenelas bukă nasul kontra le Mojsăsqi haj kontra le Devlesqi.

¹² Kadă acicosardes le manuśăn, le phuren haj le sikaitoren le Krisaqe. Aviles, čhutes o vast pă lesθe haj ingărde les angla-i kris. ¹³ Andines nište martoră xoxamne save phendes:

– O manuś kadava totdjauna del дума kontra le Templosqi sfinto haj kontra le Krisaqi le Mojsăsqi. ¹⁴ Kă aśundăm les phenindos kă kadav Isus anθa o Nazareto va peravela kadav Templo haj va sikavela le manuśăn aver obićeă dă sar kola save dină len amenqe o Mojse.

¹⁵ Să kaj sas anθ-e kris dikhles orta p-o Śtefano, haj dikhles kă lesqo muj dikhōlas sar äk muj inzerosqo.

O Śtefano del дума angla-i kris

7 Atunc o baro raśaj puślăs le Śtefanos:

– Kadă beśen äľ bukă?

² O Śtefano dină anglal:

– Aśunen man tume, phrala!le, haj tume, äľ phure! O Del le slavaqo sikadilos amare dadesqe, le Avraamosqe, kana sas inkă anθ-e Mesopotamia, anglal zi kaj te beśel anθ-o Haran.¹ ³ Haj phendă lesqe: «İnkli anθa kō them haj anθa ki famelia, haj za anθ-o them kaj si te sikavav les tuqe!»

⁴ Atunc ov inklistos anθa o them le kaldeñqo haj beślos anθ-o Haran. Păće mulos lesqo dad, o Del andă les othar anθ-o them kadava, anθă savo tume beśen akanak. ⁵ Anθ-o them kadava ni dină les khanć te ačhol lesqo, nić makar äk palma phuv, dar phendă lesqe kă va dela les te avel lesqi phuv, lesqe haj lesqe čhavenqe kaj avena pala lesθe, makar kă nas les nić äk čhavo. ⁶ Haj o Del phendă kadă: kă lesqi sāmınca si te beśel anθă avrenqo them, haj kodola si te keren len robi haj si te phiradōn nasul lenča timpo śtare śalenqo bărś. ⁷ «Dar kodol nămos savesqe kerena buki va krisiva les me»,^k phendă o Del. «Pala kodoja va telărena othar haj va sluźina manqe anθ-o than kadava.»^l ⁸ O Del kerdăs le Avraamoča äk phanglimos, semnoča le čhinimasqo tele. Kadă kă o Avraam, kana kerdăs le Isakos, čhindă les tele anθ-o ges le oxtonqo dă kana kerdilos. I o Isak le Jakovos, haj o Jakov amare deśudo phuren äľ anglune.

⁹ Haj amare phurenqe äľ anglune sas lenqe xoli p-o Josif, haj bikinde les kašte avel ingărdo anθ-o Ezipto. Dar o Del sas leča ¹⁰ haj xastradă les anθa saoră pharimata lesqe. Dină les gogi haj aźutisardă les te avel p-o plaqo le faraonosqo, o thagar le Eziptosqo. Ov kerdă les baro p-o Ezipto haj pă saoro kher lesqo. ¹¹ Avilis äk bokh anθă saoro Ezipto haj anθ-o Kanaan, haj äk baro nasulimos. Amare dada ni daśtinas te arakhen khanć xamasqo. ¹² O Jakov aśundăs kă anθ-o Ezipto sas giv, haj dină drom amare daden. Kadava sas lenqo angluno drom othe. ¹³ Haj kana geles

^{7:2} Zeneza 11:31   ^{7:3} Zeneza 12:1   ^{k7:7} Zeneza 15:13-14   ^{l7:7} Eksodo 3:12

le donqo drom, o Josif phendăs pe phralenqe kon si. Atunc' o faraono aflisardăs anθa-i famelia le Josifosqi.¹⁴ Pala kodoja o Josif dinăs drom te anel pe dades, le Jakovos, haj saori famelia lesqi, ku să jeftadeša haj panz manuś.¹⁵ Atunc' o Jakov gelos anθ-o Ezipto, othe beślos zi kana, mulos ov haj amare dada.¹⁶ Haj lenqe trupuri sas andine anθ-o Sihem. Othe sas čhutine anθ-o than le praxomasqo savo kindă les nište lovença o Avraam kaθar äl čhave le Emorosqe anθ-o Sihem.

¹⁷ Paśolas e vremja kana trăbulas te kerdöl so phendăs o Del le Avraamosqe. O număro amare poporosqo anθ-o Ezipto barilos but,¹⁸ zi kana avilos aver thagar anθ-o Ezipto, savo ni prinzanelas le Josifos.^m ¹⁹ Kadav thagar kerdăs buki čoriaça amare nămoça, haj phiradilos nasul amare dadença, kerindos len kašte muken pe cijnorän te meren.²⁰ Anθ-o timpo kodova kerdilos o Mojse, savo sas but śukar, haj sas barărdo trin čhon anθ-o kher pe dadesqo.²¹ Kana o Mojse sas muklo te merel, lă les e čhej le faranosqi haj barărdă les anθa pesθe sar pe čhaves.²² O Mojse sikilos saori gogi le eziptjaenqi, haj sas pherdo zuralimos anθ-e vorba haj anθ-e fapta.

²³ Kana sas les saranda bărś, avilos lesqe äk doru anθ-o ilo te zal te azutil pe phralen, le israelicen.²⁴ Dikhlăs kă äk eziptjano phiradöl nasul jekheça anθa lenθe, lilăs lesqi apărară, kerdă čacimos le kinuimesqe mudarindos le eziptjanos.²⁵ Ov pakălas kă lesqe phral va xakărena kă o Del prin lesqo vast va xastravela len, dar on ni xakărdes.²⁶ Le donqo ges, o Mojse dikhlăs kana mardonas duj israelică, haj kamnos te ĩmpăkil len. Haj phendăs: «Roma!le, tume sen phral, sosθe phiradön nasul jekh avreça?»²⁷ Dar kova kaj phiradolas nasul kolavreça dină les brĭnc haj phendă lesqe: «Kon čhută tut maj baro haj krisari pä amenθe?»²⁸ Si tut dă gĭnd te mudares man i man, sar mudardän arakhi le eziptjanos?»ⁿ ²⁹ Kana aśundăs kadaja, o Mojse naślos haj gelos te beśel anθ-o Madian sar străiino. Othe kerdăs duj čhave.

³⁰ Păce nakhles saranda bărś, kana ov sas anθ-e mulani paśa o plaj Sinaj, sikadilos lesqe äk ĩnzero anθ-e flakăra äk stufiśosqi savo phabolas.³¹ O Mojse ačhilo ujmime kana dikhlăs e buki kadaja. Kana paśilos te dikhel maj miśto, aśundilis e vočă le Rajesqi:³² «Me sem o Del ke dadenqo, o Del le Avraamosqo, le Isakosqo haj le Jakovosqo.» Atunc' o Mojse ĩnceposajlos te izdral haj ni ĩndrăznilas te dikhel.³³ Haj

o Raj phendă lesqe: «ĭnkal ke sandale anθa-l pĭrne, kă o than kaj beśes si phuv sfĭnto.³⁴ Vardisardem haj dikhlem kabor dă but suferil muro poporo anθ-o Ezipto, aśundem lenqe vakimata haj dinem man tele kašte xastravav len. Akanak dikh, dav tut drom anθ-o Ezipto!»^o

³⁵ Kadal Mojses, savesθar čhudinăjles on kana phendes: «Kon čhută tut maj baro haj krisari», kadales dină les drom o Del prin o ĩnzero savo sikadilos anθ-o stufiś, te avel baro haj te xastravel len.³⁶ Kadava ĩnkaladă len kerindos minuni haj semnă anθ-o Ezipto, ke Mară e Loli haj anθ-e mulani saranda bărś.³⁷ Kadava si o Mojse savo phendăs le israelicenqe: «O Del va dela tumen äk profeto sar manθe anθa o maśkar tumare phralenqo.»^p ³⁸ Kadava si kodova savo sas anθ-o maśkar le manuśänqo kidime anθ-e mulani le ĩnzeroça savo dină lesqe дума p-o plaj Sinaj, haj amare dadença. Ov primisardăs kuvintă kaj den viaca, kašte del len amenqe.³⁹ Dar amare dada ni kamnes te aśunen les, dine brĭnc rigaθe le Mojsăs, haj anθă pö ilo risajles anθ-o Ezipto.⁴⁰ Phendes le Aronosqe: «Ker amenqe nište devla kašte zan angla amenθe, kă o manuś kadava, o Mojsă, savo ĩnkaladă amen anθa o Ezipto, ni zanas so kerdilos leça.»^q ⁴¹ Haj, anθ-äl gesa kodola kerdes äk vicelo, andines źertfe le idolosqe haj bukurisajles kaθar äl bukă pe vastenqe.⁴² Atunc' o Del durilos lenθar haj muklă len te bangön angla o kham, o čhonot haj äl stjale, sar si ramome anθ-o lil le prooroćenqo:

«Kher le Israelosqo, anden manqe daruri xamasqe haj źertfe timpo saranda bărś anθ-e mulani? Na.

⁴³ Phiraden o korto le Moloxosqo haj e stjaua tumare zeosqi Remfan! Kadala si äl kipuri save kerden len kašte ĩnkinon tumen lenqe! Kodolasqe va čhudava tumen kaθar,»^r ĩnkăltar o Babilono!

⁴⁴ O korto le mărturăqo sas amare dadença anθ-e mulani. Sas kerdo kadă sar poruncisardăs kova savo phendăs le Mojsăsqe te kerel les, pala o kipo savo dikhlăsas les.⁴⁵ Haj amare dada primisarde les haj ande les peça le Josuaça, kana liles o them kaθar äl neevrea saven o Del naśadă len angla amare dada. O korto ačhilos zi anθ-äl gesa le Davidosqe,⁴⁶ haj ov sas p-o plaqo le Devlesqo. Manglăs te vazdel äk tem-

^m7:18 Eksodo 1:7-8   ⁿ7:28 Eksodo 2:14   ^o7:34 Eksodo 3:2-10   ^p7:37 Deuteronomo 18:15
^q7:40 Eksodo 32:1-23   ^r7:43 Amos 5:25-27

plo anθa o Del le Jakovosqo,⁴⁷ dar o Solomon sas kodova kaj vazdă lesqe äk kher.

⁴⁸ Dar o Maj Baro Del ni bešel anθă kherenθe kerde vastenθar, sar phenel o prooroko:

⁴⁹ «O ćeri si muro skauno le thagarimasqo haj e phuv si kaj hodiniv miră pırne.

So felo kheresqo va zidona manqe, phenel o Raj, sau savo va avela muro than le hodinimasqo?

⁵⁰ Ni kerdăs muro vast saoră bukă kadala?»^s

⁵¹ Dă tot sen śărale! Tumaro ilo haj tumare kan naj len khanć le phanglimaça le Devlesqo! Tume tot-djauna sen kontra le Duxosqi Sfınto. Sar kerdes tumare dada, kadă keren i tume. ⁵² Saves anθa-l proorocă ni kerde les te suferil tumare dada? Mudardes kolen kaj phenenas maj anglal o avimos le Ćăcesqo, saves tume na dămult bikinden les haj mudarden les, ⁵³ tume, save primisarden e Kris savi sas tumenqe andini kaθar äł inzeră, dar ni aśunden laθar!

O Śtefan si mudardo

⁵⁴ Kana äł bare le evreenqe aśundes kadala, klokotinas xolinaθar anθă pe ile haj skriśninas anθa-l dand kontra lesqi. ⁵⁵ Dar o Śtefano, pherdo Duxo Sfınto, vardisardăs karing o ćeri haj dikhlăs e slava le Devlesqi haj le Isusos beśındos anθă pırnenθe ke ćaci le Devlesqi ⁵⁶ haj phendăs:

— Ita, dikhav o ćeri putardo haj le Ćhaves le Manuśăsqo beśındos anθă pırnenθe ke ćaci le Devlesqi.

⁵⁷ On inćeposajles te zbărın, ćhute pesqe äł vast k-äl kan haj ku să mukle pes anθă lesθe. ⁵⁸ Inkalade les avri anθa o foro haj ćhudenas le baränça anθă lesθe. Äł manuś kaj sas martoră kontra le Śtefanosqi mukles pe mantale k-äl pırne äk tărnesqe p-o anav Saul. ⁵⁹ Haj ćhudenas baränça anθ-o Śtefano, haj ov rugilas pes:

— Raila Isus!e, primisar muro sufleto!

⁶⁰ Pala kodoja pelos anθă koćanθe haj dină muj glasoa zuralo:

— Raila, na inķar lenqe săma o bezex kadava!

Haj păće phendăs kadal vorbe, o Śtefano mulos.

8 O Saul kamnos i ov ka o Śtefano te avel mudardo. Anθ-o ges kodova inćeposajlis äk bari prigoniră kontra le khangerăqi anθa o Jerusalimo. Haj să pharadiles anθ-äl cinuturi le Judeăqo haj le Samariaqo, afer anθa-l apostolă. ² Nište manuś save jubisardes le Devles praxosardes le Śtefanos haj rujes but pala lesθe. ³ Dar o Saul inćeposardăs te distruzil e khangeri. Zalas anθa-k kher anθă aver kher, tiri-

las avri kabor le murśan haj i le zuvlăn, haj ćhudelas len anθ-o phandaimos.

O Filip del дума anθa o Isus anθ-e Samaria

⁴ Atunća kola save sas pharade zanas anθa-k than anθă aver than phenındos le manuśanqe e vestja e laćhi, o kuvınto. ⁵ O Filip gelos anθ-äk foro anθ-e Samaria haj delas дума le manuśanqe anθa o Kristos. ⁶ Äł manuś kaj sas kidine lenas săma äk ġındoça äł bukă phende lesθar kana aśundes les haj dikhles äł semnă save kerelas len. ⁷ Kăć anθa but manuś anθă save sas duxuri nasul, on inķlistes zbărındos zuralles, haj but paralizime haj bange sas sastărde. ⁸ Haj äk bari bukuria sas anθ-o foro kodova.

O Simon o vrăzitori

⁹ Sas äk manuś p-o anav Simon anθ-o foro kodova, savo maj anglal kerelas vrăzi. Uimilas le manuśan anθa-i Samaria haj phenelas kă si dakoniva baro. ¹⁰ Saoră manuś kaθar o cıjno zi k-o baro lenas săma so ov phenelas haj phenenas:

— Kadav manuś si o zuralimos le Devlesqo, o zuralimos savo bućhol «Baro»!

¹¹ Lenas săma so ov phenelas, kă but timpo ujmi-sardăsas len pe vrăzitoriença. ¹² Dar kana pakăjes le Filipos savo delas дума anθa-i vestja e laćhi anθa o Thagarimos le Devlesqo haj anθa o anav le Isusosqo Kristos, sas bolde i murś haj i zuvlă. ¹³ Kjar o Simon pakăjas haj păće sas boldo, zalas pala o Filip haj sas ujmime dikhındos äł semnă haj äł minuni bare kaj kerdonas.

¹⁴ Kana äł apostolă, save sas anθ-o Jerusalimo, aśundes kă äł manuś anθa-i Samaria primisardes o kuvınto le Devlesqo, dines drom lenθe le Petres haj le Joanos. ¹⁵ Kana on aresles, rugisajles lenθe te primin o Duxo Sfınto. ¹⁶ Kă o Duxo Sfınto ni muklăsas pes pă nić jekh anθa lenθe, numa kă on sas bolde anθ-o anav le Rajesqo le Isusosqo. ¹⁷ Atunć o Petre haj o Joan ćhutes äł vast pă lenθe haj on primisardes o Duxo Sfınto.

¹⁸ Kana o Simon dikhlăs kă o Duxo si dino ćhutındos äł apostolă äł vast pă manuś, kamnos te del len love ¹⁹ haj phendăs:

— Den man i man kadav zuralimos, ka, atunć kana ćhava miră vast pă dakhnikasθe, te primil o Duxo Sfınto.

²⁰ Dar o Petre phendăs:

— Tu haj ke love te aresen anθ-o jado anθa kodo-
ja kă pakăjan kă o daro le Devlesqo daštis te kines
les lovença! ²¹ Tut naj tut nić äk rig haj drepto anθă
kadaj buki, kăc kō ilo naj uzo angla o Del. ²² Kadă kă
muk tut kaθar kadav nasulimos kiro haj rugisao k-o
Raj kašte jertil pes, kana daštıl pes, o gındo ke ilesqo.
²³ Kă dikhav kă san pherdo ferja kerki haj san anθ-äl
lancuri le bukănqe nasul kaj kerdän len.

²⁴ O Simon dinăs anglal:

— Rugin tumen tume anθa manθe le Rajesqe kašte
na kerdöl manqe khanć anθa so phenden!

²⁵ Haj päće sikades o ćacimos haj vestisardes o ku-
vınto le Rajesqo, o Petre haj o Joan risajles anθ-o Je-
rusalimo, phenindos e vestja e laćhi anθă but gava
le samaritjaenqe.

O Filip haj o etiopiano

²⁶ Äk inzero le Rajesqo phendăs le Filiposqe:

— Ušti haj za karing o sudo, p-o drom o mulano
kaj zal kaθar o Jerusalimo karing e Gaza!

²⁷ O Filip uštıllos haj telärdăs. P-o drom dikhlăs äk
manuś anθa-i Etiopia, äk fameno.^t Ov sas äk manuś
baro anθ-e sluźba le Kandaćjaqi, e thagarni le Etiopi-
aqi, sas les griźa kaθar saoro bravalimos laqo. Kadav
manuś sas k-o Jerusalimo kašte inkinol pes. ²⁸ Aka-
nak rilas pes khere, beśelas anθă pō urdon haj ćeti-
las anθa o lil le proorokosqo Isaja. ²⁹ O Duxo phendăs
le Filiposqe:

— 3a haj pašo kaθar o urdon kadava!

³⁰ O Filip naślos, paśilos haj aśundăs sar ćetilas an-
θa o prooroko Isaja. Puślă les:

— Xakăres so ćetis?

³¹ Ov phendăs:

— Sar daštiv, kana koniva ni sikavel man?

Haj rugisardăs le Filipos te uštıl anθ-o urdon haj
te beśel paśa lesθe. ³² O than anθa-i Skriptura savo
ćetilas les sas kava:

„Sar äk brakhi, sas ingărdo k-o ćhinimos.

Haj sar o mielo ni baśäl kana si tunzime,
sa kadă nić ov ni putardăs o muj.

³³ Kerde leça sar äk manuśăça khanćesqo,
ni dină pes lesqe o ćacimos.

Sas les ćhave anθa save te den pes duma?

Ni, kă lesqi viaca sas lili paj phuv.”

³⁴ O fameno phendăs le Filiposqe:

— Rugiv tut, anθa kasθe phenel o prooroko kada-
ja? Anθa pesθe sau anθa aver dakanikasθe?

³⁵ Atunc o Filip inćeposajlos kaθar e Skriptura ka-
daja haj phendă lesqe e vestja e laćhi anθa o Isus.

³⁶ P-o drom dines pak paj. Haj o fameno phendăs:

— Ita, paj! So daštıl te oprıl man te avav boldo?

³⁸ Poruncısardăs te oprıl o urdon, äl duj mukle pes
tele anθ-o paj, o Filip haj o fameno, haj ov boldă les.

³⁹ Kana inklestes anθa o paj, o Duxo le Rajesqo li-
lăs le Filipos othar haj o fameno ni maj dikhlă les,
haj dikhlăs pe dromesθar, pherdo bukuria. ⁴⁰ O Fi-
lip aflilas pes anθ-o foro Azot. Haj delas duma anθa-
i vestja e laćhi anθă fiosavo foro kaθar nakhelas, zi
kana areslos anθ-o foro Ćezarea.

O Saul pakăl anθ-o Isus

9 O Saul sa inćerkolas te daravel haj te mudarel
le učenićen le Rajesqe. Gelos k-o baro raśaj ² haj
manglă lesqe skrisori karing äl sinagoz anθa o fo-
ro Damask, haj kana arakhela manuśän le Dromesqe
(save pakän anθ-o Isus), kabor murś haj kabor zuv-
lă, te anel len phangle k-o Jerusalimo. ³ P-o drom so
paśolas kaθar o Damask, anθa-k data äk lumina an-
θa o ćeri strălućisardăs anθă lesqo žuro. ⁴ Pelos pe
phuv haj aśundăs äk glaso kaj phenelas lesqe:

— Saul!e, Saul!e! Sosθe rodes te keres manqe numa
nasul?

⁵ O Saul phendăs:

— Kon san tu, raja?

E voćă dinăs anglal:

— Me sem o Isus savesqe rodes te keres manqe nu-
ma nasul. ⁶ Dar akanak ušti haj za anθ-o foro, haj va
phendola pes tuqe so trăbul te keres!

⁷ Äl manuś save sas le Sauloça beśles othe dar ni
phendes khanć. Aśunenas o glaso, dar ni dikhenas
khanikas. ⁸ O Saul uštıllos paj phuv haj kana putardăs
äl jakha ni maj dikhlăs khanć. Kadă kă lile les vastes-
θar haj ingărde les anθ-o Damask. ⁹ Haj timpo trine
gesenqo ni dikhlăs, ni xalăs haj nić ni pilăs khanć.

¹⁰ Anθ-o Damask sas äk učeniko p-o anav Anania.
O Raj anθ-äk dikhimos phendă lesqe:

— Anania!

Haj ov phendăs:

— Kate sem, Rai!a!

¹¹ Haj o Raj phendă lesqe:

— Ušti haj za pe ulica savi bućhol Orta, haj rode
anθ-o kher le Judasqo äk manuśăs le anaveça Saul
anθa o Tars. Kă ita kă ov rugıl pes akanak ¹² haj
dikhlăs anθ-äk dikhimos äk manuśăs p-o anav Ana-

^t8:27 Deuteronomo 23:1; Isaja 56:3-8

nia, kaj intril lesŕe haj čhul pe vast pã lesŕe pale te dikhel.

¹³ O Anania dinã anglal:

— Raila, ašundem bute manušan dindos дума anŕa o manuš kadava, kabor nasul kerdãs ke sfincenqe anŕa o Jerusalamo. ¹⁴ Haj i kathe si les zuralimos kaŕar ãl bare rašaja kašte phandel saorãn kaj den muj kŕo anav te ašutis len.

¹⁵ Dar o Raj phendã lesqe:

— 3a, kã ov si ãk vaso saves alosardem les kašte ãngãrel muro anav anglal poporã haj anglal thagara, haj i anglal israelicã. ¹⁶ Me va sikavava lesqe sã so trãbul te suferil anŕa muro anav.

¹⁷ O Anania telãrdãs, intrisajlos anŕa o kher kodo-va, čhutãs pe vast pã lesŕe haj phendãs:

— Phrala Saul, o Raj dinã man drom, o Isus, savo sikadilos tuqe p-o drom pã savo avesas. Ov dinã man drom pale te dikhes haj te aves pherdo kaŕar o Duxo Sfinto.

¹⁸ P-o than peles pa lesqe jakha ãk felo solzenqo haj daštisajlos pale te dikhel. Pala kodoja uštijos haj sas boldo. ¹⁹ Pãce xalãs daiči, pale astardãs zuralimos.

O Saul ãncepol te del дума anŕa o Isus

O Saul ačhilos trin štar ges le ućenicenqa anŕa o Damask. ²⁰ Haj imedime ãnceposajlos te vestil le Isusos anŕa ãl sinagoz, kã ov si o Čhavo le Devlesqo. ²¹ Sã kola kaj ašunenas les mirinas pes haj phenenas:

— Naj ov kodova savo kerelas prãpãdo anŕa o Jerusalamo maškar kola save denas muj kadav anav te ašutil len? Haj ni avilos ov kathe kašte ãngãrel len phangle angla ãl bare rašaja?

²² Dar o Saul delas дума sa maj bute zuralimaqa haj kerdã len ta na maj zanen pesŕar le evreen save bešenas anŕa o Damask, sikaindos kã o Isus si o Kristos.

²³ Pãce nakhles maj but gesa, ãl evrea dine pes дума te mudaren les. ²⁴ Dar phendinãjlos le Saulosqe so kamen te keren lesqe. On pãzinas ku ges ku rãt ãl porci le forosqe kašte mudaren les. ²⁵ Dar ãl ućenicã lile les kana sas rãt, čhute les anŕa ãk košo haj dine les tele pak zjamo, anŕa o zido.

O Saul anŕa o Jerusalamo

²⁶ Kana areslos anŕa o Jerusalamo, o Saul kamnos te pašol pašal ućenicã. Dar sã daranas lesŕar, kãc ni pakãnas kã si ãk ućeniko. ²⁷ Atunc o Barnaba lilã les haj ãngãrdã les k-ãl apostolã haj phendã lenqe sar o Saul dikhlãs le Rajes p-o drom haj sar o Raj dinã les-

qe дума. Haj sar anŕa o Damask o Saul delas дума bi daraqo le manušanqe anŕa o anav le Isusosqo. ²⁸ Kadã kã o Saul zalas anŕa saoro Jerusalamo lenqa haj delas дума bi daraqo anŕa o anav le Rajesqo. ²⁹ Butioar delas дума le evreenqa kaj zanenas grečisqo haj ni mukelas pala lenŕe, haj kadala rodenas te mudaren les. ³⁰ Kana ãl phral ašundes e buki kadaja, ãngãrde les ke Čezarea haj othar dine les drom anŕa o foro Tars.

³¹ Atunc e khangeri anŕa saori Judea, Galilea haj Samaria sas len ãk timpo pačãqo. Barilis maj but anŕa kodoja kã kerdilis maj zurali haj anŕa kodoja kã trainas anŕa e dar le Rajesqi haj kã trainas le ašutoreqa le Duxosqe Sfinto.

O Petre sastãrel le Eneas haj le Tabita

³² O Petre zalas anŕa k than anŕa aver than haj gelos i k-ãl manuš kaj pakãnas anŕa o foro Lida. ³³ Othe prinzandãs ãk manušãs p-o anav Enea, savo pašlolas anŕa o pato dã oxto bãrs, kã sas paralizime. ³⁴ O Petre phendã lesqe:

— Enea, o Isus Kristos sastãrel tut. Ušti haj kide kŕo pato!

Haj o Enea p-o than uštijos. ³⁵ Saorã manuš anŕa o foro Lida haj anŕa o cinuto Saron dikhle les haj boldinãjles k-o Raj.

³⁶ Anŕa o foro Jope sas ãk ućenica p-o anav Tabita, anav savo tãlmãcime phendŕl Dorka, kãprioara. Oj kerelas but fapte lače haj ašutilas le čorãn. ³⁷ Anŕa o timpo kodova oj nasfalis haj mulis. Laqo trupo sas thodo haj čhutino anŕa e odaja opral. ³⁸ Kodolasqe kã e Lida sas pašã kaŕar o Jope, kana ašundes ãl ućenicã kã o Petre si othe, dines drom duj manuš te rugin les:

— Av amenŕe sigo!

³⁹ O Petre uštijos haj gelos lenqa. Kana areslos, ãngãrde les anŕa e odaja opral. Haj saorã phivlã aviles haj bešles paša lesŕe roindos haj sikade lesqe ãl gada haj ãl hajne kaj kerelas len e Dorka kabor sas lenqa. ⁴⁰ O Petre, pãce ãnkaldãs saorãn avri, dinã koča haj rugisajlos. Pala kodoja boldinãjlos karing o trupo haj phendãs:

— Tabita, ušti!

Haj oj putardãs ãl jakha haj kana dikhlãs le Petres, lačardilis te bešel. ⁴¹ O Petre ãntinzosardã laqe o vast haj ašutisardã lan te uštel anŕa pãrnenŕe. Dinãs muj le sfincen haj le phivlãn haj sikadã lenqe le Tabita savi sas zuvindi. ⁴² E buki kadaja kerdilis prinzandi anŕa saoro Jope, haj but pakãjes anŕa o Raj. ⁴³ O Petre ačhilos but gesa anŕa o Jope k-ãk tãbãkari p-o anav Simon.

O Del del drom le Petres kă äk neevreo

10 Sas äk manus kaj bučholas Korneliu anθ-e Ćezarea. Ov sas komandanto p-äk šäl soldacă anθa-i trupa savi bučholas Italiana. ² Sas smerime haj daralas kaθar o Del saoră khereça pireça. Delas but le ćorăn anθa-l evrea haj totđjauna rugilas pes le Devlesqe. ³ Anθ-äk ges k-äl trin pala äl deśuduj dikhlăs klaro anθ-äk dikhimos äk inzeros le Devlesqo kaj intrisajlos lesθe haj phendă lesqe:

— Korneliu!

⁴ Ov dikhlăs orta pä lesθe haj sas lesqe dar. Haj dinăs anglal:

— So si, Raila?

Haj o inzero phendă lesqe:

— Ke rugăćuni haj ke daruri uštiles sar äk zertfa angla o Del. ⁵ Akanak de drom nište manus k-o Jope te den muj äk manusăs p-o anav Simon, savesqe phendöl pe i Petre. ⁶ Ov bešel kă äk manus p-o anav Simon, äk tăbăkari, savesqo kher si paša e mară.

⁷ Păće telărdăs o inzero savo dinăsas lesqe дума, ov dină muj duj anθa pe sluzitoră haj äk soldato smerime anθa kola save sas lesθe saoro timpo. ⁸ Păće phendă lenqe să, dină len drom k-o Jope.

Le Petres si les äk dikhimos

⁹ Anθă le dujenqo ges, kana on sas p-o drom haj paśonas kaθar o foro, o Petre gelos p-o akoperiś le khe-resqo kašte rugil pes. Sas kam k-äl deśuduj. ¹⁰ Lă les bokh haj kamnos te xal. Anθ-o timpo so kerenas lesqe te xal, sas les äk dikhimos. ¹¹ Dikhlăs o ćeri putardo haj daići sar äk pınza bari kaj sas mukli tele pe phuv astarti kaθar äl śtar kolcuri. ¹² Anθă laθe sas saoră feluri animalenqe śtare pırnença, reptilă phuvăqe haj ćiriklă ćerosqe. ¹³ Haj äk glaso phendă lesqe:

— Uśti, Petre, ćhin haj xal!

¹⁴ Dar o Petre phendăs:

— Nić äk data, Raila! Kă nić äk data ni xalem daići bi-užo sau maxrime.

¹⁵ Haj o glaso pale phendă lesqe:

— So uzosardăs o Del, ta na keres bi-užo!

¹⁶ E buki kadaja kerdilis trin drom, haj imedime pala kodoja e pınza sas lili parpale anθ-o ćeri.

¹⁷ Anθ-o timpo so o Petre sa pućelas pes so te xakărdöl kadav dikhimos kaj dikhlă les, ita kă äl manus dine drom kaθar o Korneliu, pućindos anθa o kher le Simonosqo, aresles ke poarta. ¹⁸ Denas muj haj pućenas kana o Simon, phendo i Petre, bešel othe.

¹⁹ Haj anθ-o timpo so o Petre gındilas pes k-o dikhimos kodova, o Duxo phendă lesqe:

— Dikh, kă roden tut trin manus! ²⁰ Kadă kă uśti, de tut tele haj za lença haj na inđoisao, kă me dinem len drom!

²¹ Haj o Petre dină pes tele k-äl manus haj phendăs:

— Ita, me sem kodova saves roden les. Sosθe avilen?

²² On phendes:

— O Korneliu, äk komandanto p-äk šäl, äk manus ćaço haj savo daral kaθar o Del, haj anθa savo saoro poporo evreo del дума śukar, sas sikado kaθar äk inzero sfinto te del tut muj anθă pō kher haj te aśunel so tu phenes.

²³ Kadă kă ov dină len muj andră haj on aćhiles othe.

Anθă le donqo ges uštilos haj telărdăs lença. Panz śov anθa-l phral anθa o Jope geles leça. ²⁴ Anθ-o ges koaver aresles anθ-e Ćezarea. O Korneliu azukărelas len haj kidăsas pe nămos haj pe amalen äl maj paśarde. ²⁵ Kana o Petre intrilas, o Korneliu dikhlă les, gelos lesθe, dină koća kă lesqe pırne kašte onoril les. ²⁶ Dar o Petre vazdă les haj phendă lesqe:

— Uśti, i me sem manus!

²⁷ Haj dindos дума leça, intrisajlos andră haj othe arakhlăs but manus kidine. ²⁸ Phendă lenqe:

— Tume zanen kă anθa amenθe naj misto ka äk evreo te maladöl äk neevreoça, sau te phiren anθ-äk than. Dar o Del sikadă manqe kă ni trăbul te phenav anθa nić äk manus kă si bi-užo sau maxrime. ²⁹ Kodolasqe avilem haj ni phendem ni, kana dinen man muj. Kadă kă pućav, sosθe dinen man muj?

³⁰ Atunc o Korneliu phendăs:

— Akanak śtar ges, sa kodol ćasosθe, k-äl trin, rugivas man anθă muro kher. Haj anθa-k data angla manθe avilos äk manus anθă hajnenθe kaj strălućinas. ³¹ Phendăs: «Kornelić, o Del aśundăs ki rugăćunja haj andă pesqe gogi kă saoră bukă kaj dinăn len le ćorănqe. ³² Kadă kă de drom k-o Jope haj de muj le Simonos savesqe phendöl i Petre, kaj bešel anθ-o kher le Simonosqo, äk tăbăkari, paša e mară.» ³³ Kadă kă dinem drom imedime pala tuθe haj si miśto kă avilăn. Akanak, să săm kathe angla o Del te aśunas să so sas tuqe poruncime kaθar o Raj.

O Korneliu boldino k-o Del

³⁴ Atunc o Petre inćeposajlos te del дума haj phendăs:

— Xakărav akanak kă si ćacės kă o Del ni kerel deosebiră maşkar äl manuś, ³⁵ dar anθa orso poporo, kon daral lesθar haj kerel o ćacimos, si primime lesθar. ³⁶ Zanen o mesažo savo dină les drom le israelicence phenindos e vestja e laćhi: kă andinăs e paćja prin o Isus Kristos, ov si o Raj saorănqo. ³⁷ Tume zanen äl bukă kaj kerdiles anθă saorī Judea, începindos anθa-i Galilea, pala o bolimos vestime kaθar o Joan. ³⁸ Zanen sar o Del maklăs les, le Isusos anθa o Nazareto Duxoça Sfinto haj zuralimaça, haj sar phirelas anθa-k than anθă aver than haj kerelas mišto haj sastărelas saorăn kaj sas stăpīnime kaθar o beng, anθa kodoja kă o Del sas leça.

³⁹ Ame sām martoră kă saoră bukă kaj kerdă len anθ-o them le evreenqo haj i anθ-o foro Jerusalimo. Haj les mudarde les, atīrnindos les p-äk truśul. ⁴⁰ Les o Del anθă le trinenqo ges ĩnviosardă les haj muklă les te dikhöl pes, ⁴¹ na kaθar saoro poporo, dar numa kaθar äl martoră saven o Del alosardă len maj anglal: ame, save xalăm haj pilăm leça păće ĩnviosardăs anθa-l mule. ⁴² Ov porunćisardă amenqe te phenas o ćacimos le poporosqe: kă o Del ćhută les te krisol le zuvinden haj le mulen. ⁴³ Anθa lesθe phenen saoră prooroćă kă si te aven jertime äl bezexa prin lesqo anav fiosavesqe savo pakăl anθă lesθe.

⁴⁴ Anθ-o timpo so o Petre maj delas дума, o Duxo Sfinto muklă pes pă să kola kaj aśunenas lesqe vorbe. ⁴⁵ Să kola kaj pakăjes haj sas ćhinde tele, kaj avilesas le Petreça, aćhiles ujmime kana dikhles kă o daro le Duxosqo Sfinto ćhordilos kjar i p-äl neevrea. ⁴⁶ Kă aśunenas len dindos дума anθă aver ćhiba haj sar läudinas le Devles. Atunć o Petre phendăs:

— ⁴⁷ Ćacės daśtilas dakoniva te opril o paj ta na aven bolde kadal manuś save primisardes o Duxo Sfinto, sar i ame?

⁴⁸ Haj porunćisardăs ka on te aven bolde anθ-o anav le Isusosqo Kristos. Pala kodoja on rugisarde les te maj aćhol trin śtar ges lença.

Äl neevrea si primime anθ-e khangeri anθa o Jerusalimo

11 Äl apostolă haj äl phral save sas anθă saorī Judea aśundes kă i äl neevrea primisardes o kuvīnto le Devlesqo. ² Kana o Petre gelos anθ-o Jerusalimo, xanas pes leça kola kaj pakănas kă äl neevrea trăbul te aven ćhinde tele. ³ On phendes:

— ĩntrisajlăn manuśănθe nećinθe tele haj xalăn lença!

⁴ Atunć o Petre ĩnceposajlos te phenel lenqe äl bukă jekh pala aver:

— ⁵ Semas anθ-o foro Jope haj rugivas man kana sas man äk dikhimos: daići sar äk pīnza bari muke-las pes anθa o ćeri, astardi kaθar äl śtar kolcuri, haj avilis zi manθe. ⁶ Kana vardisardem mišto anθă laθe, dikhlem animală phuăqe śtare pīrnença, animală sălbatică, reptile haj ćiriklă ćerosqe. ⁷ Pala kodoja aśundem i äk voćă kaj phendă manqe: «Uśti, Petre, ćhin haj xa!»

⁸ Dar me phendem: «Na, Raila! Kăć nić äk data ni ĩntrisajlos daići bi-užo sau maxrime anθă muro muj!» ⁹ Haj o glaso pale dinăs дума anθa o ćeri: «So użosardăs o Del, tu ta na keres bi-užo!» ¹⁰ E buki kadaja kerdilis trin drom, pala kodoja să sas lilo parpale anθ-o ćeri.

¹¹ Haj ita kă kjar atunć trin manuś dine drom manθe anθa-i Ćezarea oprisajles angla o kher kaj beśasas ame. ¹² O Duxo phendă manqe te zav lença bi ĩndojalaqo. Kadal śov phral geles mança haj ĩntrisajlăm anθ-o kher le manuśăsqo. ¹³ Ov phendă amenqe sar dikhlăs äk ĩnzero anθă pō kher, haj sar phendă lesqe: «De drom nište manuś k-o Jope haj de muj le Simonos, savesqe maj phendöl i Petre. ¹⁴ Ov va phenela tuqe kuvintă prin save va avesa mīntuime tu haj saoro kher kiro.»

¹⁵ Haj kana ĩnceposajlem te dav дума, o Duxo Sfinto muklă pes tele pă lenθe kadă sar anglal i pă amenθe. ¹⁶ Haj atunć andem manqe gogi kaθar e vorba le Rajesqi, sar phendăs: «O Joan boldăs pajeça, dar tume va avena bolde le Duxoça Sfinto.»^u ¹⁷ Kadă kă, kana o Del dină len sa kodov daro sar i amen kana pakăjam anθ-o Raj o Isus Kristos, kon semas me kašte daśtiv te opriv le Devles?

¹⁸ Kana aśundes kadaja, on potolisajles, dine slava le Devles haj phendes:

— Kadă kă i le neevreen o Del kerdă len te daśtin te muken äl bezexa haj te bolden pes k-o Del kašte train!

E vestja e laćhi aresel anθ-o foro Antiohia

¹⁹ Atunća kola kaj sas pharade anθa-i kauza le persekuciaqi păće o Śtefano sas mudardo, aresles zi anθ-e Fenićia, anθ-o Ćipro haj anθ-e Antiohia. Dar ni phenenas kanikasqe o kuvīnto, numa le evreenqe. ²⁰ Dar maşkar lenθe sas manuś anθa o Ćipro haj anθa-i Ćirena save aviles anθ-e Antiohia, haj denas дума i le grećenqe haj phende lenqe e vestja e laćhi anθa o

Raj o Isus. ²¹ O vast le Rajesqo sas lença, haj but manus pakăjes haj boldinăjles k-o Raj.

²² E vorba anθa lenθe areslis k-äl kan le khangerăqe anθa o Jerusalimo, haj dines drom le Barnabas anθ-e Antiohia. ²³ Kana areslos haj dikhlăs e binekuvintarja le Devlesqi, bukurisajlos haj rugisardă len te ačhon saoră ileça paša o Raj. ²⁴ Kă ov sas äk manus lačo, pherdo Duxo Sfinto haj pakămos. Haj but manus avile k-o Raj. ²⁵ Pala kodoja gelos k-o Tars te rodel le Saulos. ²⁶ Kana arakhlă les, iingărdă les anθ-e Antiohia. Timpo äk bărsăsqo maladies le khangerăça haj sikades bute manusän. Anθ-e Antiohia phendinăjlos anglal le učeničenqe kreštini*.

²⁷ Anθ-e vremja kodoja geles prooročă anθa o Jerusalimo anθ-e Antiohia. ²⁸ Jekh anθa lenθe, p-o anav Agab, uštilos anθă pîrnenθe haj phendăs prin o Duxo kă va avela äk bokh bari anθă saorî lumja. Kadaj bokh sas čăces anθ-äl gesa le thagaresqe Klaudiu. ²⁹ Saoră učeničă anθa-i Antiohia, hotărîsardes te den drom pala sar daštilas fiosavo äk azutori le phralenqe kaj bešenas anθ-e Judea. ³⁰ Kadă i kerdes: dines drom kadav azutori le prezbiterenqe prin o Barnaba haj o Saul.

Păce mudarde le Jakovos, phandade le Petres

12 Kam anθ-o timpo kodova, o thagar o Irod čhutăs o vast pä nište manus anθa-i khangeri te kerel lenqe nasul. ² Mudardăs le sabiaça le Jakovos, o phral le Joanosqo. ³ Kana dikhlăs kă le evreen plačol len e buki kadaja, maj čhutăs o vast i p-o Petre. Sas äl gesa bare le Azimenqe.^v ⁴ Păce astardă les, čhută les anθ-e temnica. Dină les p-äl vast štare čjatenqo p-o štar soldacă anθ-e čjata. Kamnos te iñkalavel les angla o poporo pala o baro ges le Nakhimasqo†. ⁵ Kadă kă o Petre sas iñkărdo anθ-e temnica, haj e khangeri rugilas pes anθa lesθe le Devlesqe jagaça.

Äk iñzero xastravel le Petres anθa o phandaimos

⁶ Kana o Irod sas te iñkalavel les kašte krisol les, äk rakjaça maj anglal o Petre sovelas maškar duj soldacă phanglo duje lancurença, haj aver soldacă päzinas e temnica k-o udar. ⁷ Anθa-k data äk iñzero le Rajesqo bešlos paša lesθe haj strălučisardăs äk lumi-

na anθ-e celula. Dindos dab äl prašave le Petresqe, o iñzero vazdă les haj phendă:

— Ušti sigol!

Haj äl lancuri peles tele pa lesqe vast. ⁸ Pala kodoja ov phendăs lesqe:

— Phande ki xaravli haj čhu ke sandale anθ-äl pîrne!

Haj ov kadă kerdăs. Haj o iñzero phendă lesqe:

— Le ki hajna pä tuθe haj av pala manθe!

⁹ Iñklistindos avri ov gelos pala lesθe dar ni zanelas kă si čăces so kerelas o iñzero. Pakălas kă si äk dikhimos. ¹⁰ Păce nakhles kaθar e angluni haj le donqi straža, aresles ke poarta le sastresqi savi del anθ-o foro. Kadaja putardilis korkoro angla lenθe, iñklistes haj geles äk ulica. Haj anθa-k data o iñzero telărdă lesθar. ¹¹ Atunc o Petre, dindos pi săma so kerdinăjlosas, phendă pesqe:

— Akanak zanav čăces kă o Raj dinăs drom pe iñzeros haj xastradă man anθa o vast le Irodosko haj kaθar să so azukărelas o poporo evreo.

¹² Kana dinăs pi săma anθa kadaja, gelos k-o kher le Marăqo, e dej le Jonosqi savesqe maj phendolas i Marko, kaj sas but kidine haj ruginas pes. ¹³ Kana ov mardăs k-o udar kaθar e intrară, äk sluznika p-o anav Roda gelis te dikhel kon si. ¹⁴ Prinžandăs o glaso le Petresqo haj dă bukurie ni putardăs o udar, haj našlis andră haj phendă lenqe kă o Petre bešel ke poarta. ¹⁵ On phende laqe:

— San dili!

Dar oj sa phenelas kă kadă si. Dar on phenenas:

— Si lesqo iñzero.

¹⁶ Dar o Petre sa marelas k-o udar. Kana putardes, dikhle les haj ačhiles kremenime. ¹⁷ Pala kodoja o Petre kerdă lenqe semno le vasteça te ačhon haj phendă lenqe sar iñkaladă les o Raj anθa o phandaimos. Maj phendăs:

— Phenens kadala le Jakovosqe haj le phralenqe!

Pala kodoja iñklistos haj gelos anθă aver than.

¹⁸ Kana kerdilos ges, e tulburară nas cijni maškar äl soldacă. On pučenas pes so kerdilos le Petreça. ¹⁹ O Irod, păce rodă les haj ni arakhlă les, lilăs k-äl pučimata le gărzen haj poruncisardăs te mudaren len. Pala kodoja telărdăs anθa-i Judea ke Čezarea, haj bešelas othe.

***11:26** kreštini Kola kaj aparčin le thagaresqe savo sas dino drom kaθar o Del, o Kristos.

†**12:4** O baro ges le Nakhimasqo si k-äl evrea o ges kana den pen gogi de kana iñklistes anθa-i Ezipto.

^v**12:3** Eksodo 12:17

O merimos le Irodosko

²⁰ Haj o Irod sas but xolăme p-äl manus' anθa o Tir haj anθa o Sidon. Dar kadala aviles anθ-äk g'indo les-θe haj päce liles anθä pi rig le Blastos, savo sas o maj baro pe odaja le sovimasqi le thagaresqi, mangles pačja, kăc lenqo them lelas xamos anθa o them le thagaresqo.

²¹ Anθ-äk ges hotărime, o Irod hurădilos pe coalença thagarane, bešlos p-o skauno le thagarimasqo haj delas дума le manus'änqe kidine. ²² Äl manus' denas muj:

— Si o glaso äk zeosqo, na manus'äsqo!

²³ P-o than dină les dab äk inzero le Rajesqo anθa kodoja kă ni phenelas kă o Del si o baro, haj xalo ker-menθar mulos.

²⁴ Haj o kuvinto le Devlesqo räspindilas pes sa maj but haj barölas.

O Pavel haj o Barnaba dine drom kaθar e khangeri

²⁵ O Barnaba haj o Saul, päce termenisardes pi buki anθ-o Jerusalimo, risajles, lindos peça le Jonos, phendo i Mark.

13 Anθ-e Antiohia anθ-e khangeri sas nište prooroča haj sikaitoră: o Barnaba, o Simon, savo maj bučholas i Nizer, haj o Lučiu anθa-i Ćirena, o Manaen, savo sas barărdo sar phral le thagareça Irod, haj o Saul. ² Anθ-o timpo so on inkinonas pes le Rajesqe haj postinas, o Duxo Sfinto phendäs:

— Ćhun manqe rigaθe le Barnabas haj le Saulos anθa-i buki savi dinem len muj.

³ Atunc' päce postisardes, rugisajles haj čhutes äl vast pä lenθe, dine len drom te telären.

O Barnaba haj o Saul anθ-o Ćipro

⁴ Kadă kă on, dine drom kaθar o Duxo Sfinto, geles ke Seleucia haj othar geles äk korabiaça anθ-o Ćipro ⁵ haj besles ke Salamina, phenindos o kuvinto le Devlesqo anθ-äl sinagoz le evreenqe. Haj o Joan sas lença te ažutil len.

⁶ Päce nakhles anθa saori insula zi k-o Pafos, malades äk vrăzitori, äk prooroko oxamno, äk evreo p-o anav Bar-Isus. ⁷ Kadava sas le guvernatoreça Serzius Paulus, äk manus' gogaça. O Serzius Paulus dinăsas drom pala o Barnaba haj pala o Saul, kă kame-las te ašunel o kuvinto le Devlesqo. ⁸ Dar o Elima, o vrăzitori (kăc o anav Elima xakărdöl „o vrăzitori”),

bešelas lenqi kontra, rodindos te durărel le guvernatores kaθar o pakămos. ⁹ Atunc' o Saul, savo maj bučhol i Pavel, pherdo Duxo Sfinto dikhlăs orta pä lesθe ¹⁰ haj phendäs:

— O manus' pherdo saoro corimos haj kaθar saoră oxaimata, čhavo bengesqo, dušmano saoră căcimasqe! Ni maj opris tut te bangăres äl droma orta le Rajesqe? ¹¹ Akanak ita kă o vast le Rajesqo si ki kontra: va avesă koro haj ni va dikhesă o kham äk vremja.

Anθa-k data pelos pä lesθe čjaca haj tunjariko, haj phirelas rodindos dakanikas te phiravel les vastes-θar. ¹² Kana o guvernatori dikhlăs so kerdinălosas, pakăjas, kăc sas ujmime kaθar äl sikaimata anθa o Raj.

O Pavel haj o Barnaba ke Antiohia anθ-e Pisidia

¹³ Pala sosθe o Pavel haj äl manus' kaj sas leça telăres le korabiaça anθa o Pafos, geles ke Perga anθ-e Pamfilia. Dar o Joan muklă len haj risajlos k-o Jerusalem. ¹⁴ Haj on, telărindos anθa-i Perga, aresles ke Antiohia anθa-i Pisidia. Anθ-o ges le Sabatosqo geles anθ-e sinagoga haj bešles tele. ¹⁵ Päce cetisajlos anθa-i Kris haj anθa äl Prooroč, äl bare le sinagogaqe dine drom äk manus' te phenel lenqe:

— Phrala!le, kana si tumen daiči phenimasqo kaj te ažutil le manus'än, den дума!

¹⁶ O Pavel uštilos, kerdăs semno le vasteça haj phendäs:

— Manus' israelică haj tume save daran kaθar o Del, ašunen! ¹⁷ O Del kadal poporosqo, Israel, alosardăs amare daden haj kerdăs anθa lenθe äk baro poporo, kana bešenas sar străiină anθ-o them le Eziptosqo, haj inkaladă len othar pe vasteça zuralo. ¹⁸ Sas răbdători lença kam saranda bărs' anθ-e mulani. ¹⁹ Haj päce nimićisardăs jefta poporă anθ-o them le Kanaanosqo, dină len lenqo them. Să kadala kerdiles kam anθă star šala haj peinda bărs'.

²⁰ Pala kodoja o Del dinăs len krisitoră save sas lenqe bare zi k-o prooroko Samuel. ²¹ Atunc' on mangles äk thagar. Haj o Del dină len le Saulos, o čhavo le Kišesqo, anθa o nămo le Benjaminsqo, timpo saranda bărsenqo. ²² Päce dinăs rigaθe le Saulos, o Del alosardăs le Davidos te avel lenqo thagar. Sa anθa o David, o Del dinăs дума šukar: «Arakhlem le Davidos, o čhavo le Jesesqo, manus' pala muro ilo, savo va kerela să so me kamav te kerel.»^w

^w**13:22** Salmi 89:21; 1 Samuel 16:12-13

²³ Anθa-l manuś kaj aviles kaθar o David, o Del andinăs le Israelosqe äk mîntuitori, le Isusos, kadă sar phendăsas. ²⁴ Anglal zi kaj te avel ov, o Joan phendăs saoră poporosqe Israel te bolden pes kašte sika-ven kä mukles o bezex haj boldinäjles karing o Del. ²⁵ Haj o Joan, kana paśolas o śfirśito lesqe bukăqo, phendăs: «Kon pakăn kä sem me? Me ni sem kova saves tume azukăren les. Dar ita kä avel pala manθe dakoniva, savesqe me ni sem vredniqo te putrav lesqo pogimos anθa lesqe pîrne.»^x

²⁶ Phrala!le, äl čhave anθa o nămo le Avraamosqo haj tume kaj daran kaθar o Del! Amenqe sas di-ni drom kadaj vestja le xastraimasqi. ²⁷ Kăc äl manuś kaj beśen anθ-o Jerusalamo haj lenqe maj bare ni prinzandes le Isusos, nić ni xakărdes äl vorbe le pro-roćenqe, save ćetin pes anθă fiosavo Sabato. Kri-sarde les haj kadă kerdilos so phendesas äl prooročă. ²⁸ Deśi ni arakhles anθă lesθe nić äk doś merimasqi, on sa mangles le Pilatosqe te avel mudardo. ²⁹ Haj pala so kerdes să so sas ramome anθa lesθe, dindos les tele poa truśul, čhute les anθ-äk than praxomasqo. ³⁰ Dar o Del inviosardă les anθa-l mule. ³¹ Ov sas dikhlo timpo maj bute gesenqo kaθar kola save gelesas leça anθa-i Galilea k-o Jerusalamo haj save akanak si lesqe martoră angla o poporo.

³² Haj ame anas tumenqe kadaj vestja laćhi, kä so phendinäjlos amare dadenqe kä va kerdöla, ³³ o Del i kerdăs anθa amenθe, anθa lenqe čhave, inviindos le Isusos pala sar si ramome anθă le dujenqo salmo:

«Tu san muro čhavo,
ages kerdinäjlem kő Dad.»^y

³⁴ Haj kä inviosardă les anθa-l mule, kadă kä ni va maj kernöla, o Del phendăs kadă:

«Va dava tumen binekuvîntări sfînto haj pakămasqe sar le Davidos.»^z

³⁵ Kodolasqe maj phenel i anθă aver salmo:

«Ni va mukesa ka kő sfînto te kernöl.»^a

³⁶ Haj dikh o David, păće slużisardăs maśkar äl manuś anθa lesqi vremja sar kamnos o Del, mulos, sas praxome paśa pe dada haj lesqo trupo kernilos.

³⁷ Dar kova, saves o Del inviosardă les, ni kernilos.

³⁸ Kadă kä, phrala!le, te xakăren kä datorime lesqe phenas tumenqe kä o Del jertil äl bezexa. E kris le Mojsăsqi ni daśtisajlis te kerel tumen te aven ćaće, ³⁹ dar prin lesθe să kola save pakăn anθă lesθe o Del kerdă len te aven ćaće. ⁴⁰ Kadă kä len săma ta na kerdöl tumenqe so phendöl pes anθ-äl Prooročă:

⁴¹ «Dikhen tume, kaj maren tumenqe źoqo manθar! Mirin tumen haj xasaon, kăc si te keravăk buki anθă tumare gesa, äk buki so tume ni va pakjananić äk data, kana afi phenelas tumenqe dakoniva!»^b

⁴² Kana inklistes avri, äl manuś rugisarde len te den lenqe дума anθa kadal bukă i anθ-o Sabato kaj avel. ⁴³ Kana äl manuś telărdes kaθar e sinagoga, but anθa-l evrea haj anθa kola kaj alosardes te aven evrea, save inkinonas pes le Devlesqe, geles pala o Pavel haj o Barnaba, save beśenas dă vorba lença haj sikavenas len te stăruin anθ-o miśtimos le Devlesqo.

⁴⁴ Anθă koaver Sabato kidinäjlos kam saoro foro te aśunel o kuvînto le Rajesqo. ⁴⁵ Kana äl evrea dikhles le manuśan kidine, pherdiles xoli. Denas дума kontra so phenelas o Pavel haj xulinas pes. ⁴⁶ Atunć o Pavel haj o Barnaba phendes bi daraqo:

— Tumenqe trăbulas te phenas maj anglal o kuvînto le Devlesqo. Dar kä tume ni primin les haj ni dikhlen tumen laćhe anθa-i viaca veśniko, ita kä zas k-äl neevrea. ⁴⁷ Kăc kadă poruncisardă amenqe o Raj: «Čhudem tut kašte avesăk lumina anθa-l neevrea kašte ingăres e mîntuirjazi k-äl riga le phuăqe.»^c

⁴⁸ Kana aśundes äl neevrea, bukurisajles haj phenenas kabor dă baro si o kuvînto le Rajesqo. Haj să save sas čhutine anθa-i viaca veśniko, pakăjes. ⁴⁹ O kuvînto le Rajesqo răspîndilas pes anθă saoro cinuto. ⁵⁰ Dar äl evrea acicosardes le zuvlăn anaveça save inkinonas pes le Devlesqe, haj le baren le forosqe. Haj acicosardes len te prigonin le Pavelos haj le Barnabas haj naśade len avri anθa lenqo cinuto. ⁵¹ O Pavel haj o Barnaba skuturisardes o prafo pa pe pîrne kontra lenqi haj geles anθ-e Ikonía. ⁵² Haj äl uće-niçă sas pherde bukuria haj Duxo Sfînto.

O Pavel haj o Barnaba anθ-e Ikonía

14 Sa kadă i anθ-e Ikonía o Pavel haj o Barnaba intrisajles anθ-e sinagoga le evreenqi haj dines дума, kadă kä foarte but evrea haj i greć pakăjes. ² Dar äl evrea save ni kamnes te pakăn acicosardes le neevreen haj bolde len kontra le phralenqi. ³ Kodolasqe beśles but vremja othe haj denas дума bi daraqo pakămaça anθ-o Raj, savo sikavelas kä si ćaćes so on phenen anθa lesqo miśtimos, azutindos len te keren semnă haj minuni prin lenqe vast. ⁴ Äl manuś anθa o foro sas xulade: aver sas le evreença haj aver le apostolença. ⁵ Dar kana nište neevrea haj

^x13:25 Luka 3:15-16; Joan 1:20,27   ^y13:33 Salmi 2:7   ^z13:34 Isaja 55:3   ^a13:35 Salmi 16:10

^b13:41 Habakuk 1:5   ^c13:47 Isaja 49:6; Luka 2:29-32

nište evrea anθ-äk than pe maj barença kenas planuri te batzokorin len haj te mudaren len baränça, ⁶ on aflisardes haj naşles anθ-äl foruri le Likaoniaqe: anθ-e Listra, anθ-e Derbe haj anθ-äl thana paşa kadala. ⁷ Othe phenenas e vestja e laçi.

O Pavel haj o Barnaba anθ-e Listra

⁸ Anθ-e Listra beşelas äk manus le pırnença paralizime, äk ologo anθa-i našteră, savo ni phirdăsas nić äk data. ⁹ Ov beşelas tele haj aşunelas le Pavelos kana delas dumas. O Pavel dikhlăs orta pä lesθe haj dikhlăs kä si les pakămos te avel sastărdo. ¹⁰ Phenďăs zurales:

— Uşti haj beş orta anθă pırnenθe!

Ov xuklos anθă pırnenθe haj inćeposajlos te phirel. ¹¹ Kana äl manus dikhles so kerdăsas o Pavel, dine muj anθ-e čhib likaoneano:

— Äl devla liles trupo manusănqo haj aviles amenθe!

¹² Le Barnabasqe phenenas Zeus haj le Pavelosqe Xermes, kăc ov sas kodova savo delas duma maj but. ¹³ O raşaj le Zeusosqo, savesqo templo sas avri paşa o foro, andinăs guruva haj koroane lulugănqe angla-i poarta le forosqi anθ-äk than le manusănça kidine, kä kamnos te anel lenqe žertfa. ¹⁴ Kana aşundes kadaj buki, äl apostolă o Barnaba haj o Pavel čhinde pa pesθe. Naşles anθ-o maşkar le manusănqo haj dines muj:

— ¹⁵ Lumjale, sosθe keren kadala? I ame săm manus sar tumenθe. Ame săm kathe kašte anas tumenqe e vestja laçi, kašte bolden tumen kaθar kadal bukă khanćivale k-o Del o zuvindo, savo kerdăs o ćeri, e phuv, e mară haj să so si anθă lenθe. ¹⁶ Anθ-o timpo kaj nakhlos, ov muklăs saoră poporă te phiren pä pe droma. ¹⁷ Dar kerdăs bukă laće save te den tumenqe duma anθa lesθe: dină tumenqe brişinda anθa o ćeri haj rekoltă kä lenqo timpo, haj pherel tumare ile xamata haj bukuria.

¹⁸ Dar kjar păce phendes kadal bukă, o Pavel haj o Barnaba phares daştisajles te oprin le manusăn kidine ta na anen lenqe žertfa.

¹⁹ Atunc aviles nište evrea anθa-i Antiohia haj Ikonia haj ćirdes le manusăn pesθe. Čhudes baränça anθ-o Pavel haj tırisarde les avri anθa o foro, pakăndos kä mulos. ²⁰ Haj kana äl učenićă kidinäjles paşa lesθe, o Pavel uştilos haj intrisajlos anθ-o foro.

O Pavel haj o Barnaba zan parpale anθ-e Antiohia anθa-i Siria

Anθă le dujenqo ges o Pavel telărdăs le Barnabaça ke Derbe. ²¹ Păce phendes e vestja e laçi le manusănqe anθă kadav foro haj kerdes but učenićă, risajles anθ-e Listra, anθ-e Ikonia haj anθ-e Antiohia. ²² Zurărdes äl ile le učenićenqe haj phenenas lenqe te beşen anθ-o pakămos:

— Ame trăbul te nakhas anθa but pharimata te daştis te intris anθ-o thagarimos le Devlesqo.

²³ Pala so čhutes prezbiteră anθă fiosavi khangeri haj păce rugisajles haj postisardes, dină len anθ-o vast le Rajesqo, anθă savo pakănas.

²⁴ Nakhindos anθa-i Pisidia, aresles anθ-e Pamfilia. ²⁵ Păce phendes o kuvinto anθ-e Perga, geles anθ-e Atalia. ²⁶ Othar geles le korabiaça ke Antiohia, kaj e khangeri rugisajlis le Devlesqe kašte avel les griža lenθar anθă lesqo miştimos, anθ-e buki savi akanak i termenisardes lan. ²⁷ Păce aresles, kides e khangeri haj phendes lenqe să so kerdăs o Del lença haj sar putardăs le neevreenqe o udar le pakămasqo. ²⁸ Haj on aćhiles maj but timpo le učenićença.

Äl hotăriri le apostolenqe anθa-l neevrea

15 Trin ştar manus aviles anθa-i Judea haj sika-venas le phralen haj phenenas:

— Kana ni sen čhinde tele pala o obićejo le Mojsăsqo, ni daştin te aven miintuime.

² O Pavel haj o Barnaba xales pes lença haj parubdes vorbe zurale, kadă kä äl phral hotărisardes ka o Pavel haj o Barnaba haj nište phralença anθa lenθe te zan anθ-o Jerusalimo k-äl apostolă haj k-äl prezbiteră kašte pućen len anθa-i kadaj buki. ³ Kadă kä kola, dine drom kaθar e khangeri, nakhles anθa-i Fenićia haj Samaria, haj phendes sar äl neevrea boldinäjles k-o Raj, haj bari bukuria kerdes saoră phralenqe. ⁴ Kana aresles k-o Jerusalimo, sas primime kaθar e khangeri, kaθar äl apostolă haj kaθar äl prezbiteră. Haj phende lenqe să so o Del kerdăsas lença.

⁵ Atunc trin ştar anθa-i sekta le fariseənqi save pakăjas uştiles haj phendes kä äl neevrea te aven čhinde tele haj te poruncil pes lenqe te inćären e Kris le Mojsăsqi.

⁶ Äl apostolă haj äl prezbiteră kidinäjles anθ-äk than te dikhen anθa-i buki kadaja. ⁷ Pala so kerdinäjlis but vorba, o Petre uştilos haj phendă lenqe:

— Phrala!le, zanen kä o Del anθ-äl gesa anglune alosardăs maşkar tumenθe ka äl neevrea te aşunen

prin muro muj e vestja e lači haj te pakăn. ⁸ Haj o Del, savo prinzanel äl ile, sikadăs kă primisardă len, dindos len o Duxo Sfinto sar i amen. ⁹ Haj ni kerdăs nić äk deosebira maşkar amenŋe haj maşkar lenŋe, uźindos lenqe ile prin o pakămos. ¹⁰ Kadă kă sosŋe čhun ke proba le Devles te čhun p-äl dume le učenićenqe äk źugo savo nić amare dada nić ame ni daş-tisajlăm te phiravas les? ¹¹ Dar ame pakăs kă prin o lačimos le Rajesqo o Isus săm xastrame, sar i on.

¹² Saoră manuś ačhiles haj aśunenas le Barnabas haj le Pavelos, save denas дума anŋa-l semnă haj minuni save kerdăsas len o Del maşkar äl neevrea prin lenŋe. ¹³ Kana on ni maj dine дума, o Jakov phendăs:

— Phralalle, aśunen man! ¹⁴ O Simon phendăs sar maj anglal le Devles sas les griža te lel anŋa-l neevrea äk poporo anŋa pŋ anav. ¹⁵ Äl vorbe le proroćenqe phenen sa kadaj buki, pala sar si ramome:

¹⁶ « ‘Pala kodoja va riva man

haj pale va vazdava

o korto le Davidosqo savo pelosas.

Haj va vazdava lesqe peraimata

haj va kerava les sar anglal:

¹⁷ haj kadă saoră kolaver manuś,

saoră neevrea saven o Del dină len pŋ anav,

va rodena le Rajes’

¹⁸ phenel o Raj, kaj kerel kadal bukă»^d prinzande anŋa-i veśnićia.^e

¹⁹ Kodolasqe me xotäriv kă ni trăbul te čhul pes pharimata pă kola anŋa-l neevrea save bolden pes k-o Del, ²⁰ haj te ramol pes lenqe: numa te ferin pes kaŋar o xamos o maxrime dino le idolenqe, ta na kurvin,^f ta na xan animală save mules kidine koraŋar haj ta na xan rat.^g ²¹ Kă e Kris le Mojsăsqi dă mult si ćetime anŋ-äl sinagoz anŋă fiosavo ges Sabatosqo, kadă kă si manuś save den дума anŋa laŋe anŋă fiosavo foro.

E skrisoară karing äl neevrea pokăiime

²² Atunc äl apostolă haj äl prezbitera, anŋ-äk than saoră khangerăča, peles dă akord te alon manuś anŋa lenŋe haj te den len drom le Paveloča haj le Barnabača anŋ-e Antiohia: le Judas, phendo i Barsaba, haj le Silas, save sas manuś anaveča maşkar äl phral.

²³ Lenča dines drom kadaja skrisoară:

„Ame, äl apostolă haj äl prezbitera, tumare phral,

karing äl phral save si anŋa-l neevrea anŋa-i Antiohia, Siria haj Čilićia:

Te aven sasteveste!

²⁴ Aśundăm kă nişte manuś save telărdes maşkar amenŋe xamisarde tumen pe vorbenča haj xales e paćja tumare sufletosqi, bi te phenas lenqe te keren kadaj buki. ²⁵ Kadă kă sămas dă akord ku să te alos duj trin manuś haj te das len drom tumenŋe anŋ-äk than amare phralenča jubime, le Paveloča haj le Barnabača, ²⁶ manuś kaj ĩnkinosardes pi vica anŋa o anav amare Rajesqe, o Isus Kristos. ²⁷ Kadă kă das drom le Judas haj le Silas, haj i on si te phenen tumenqe vorbača kadal bukă. ²⁸ Kăc o Duxo Sfinto haj ame pakăs kă si mišto ta na maj čhas pă tumenŋe nić äk pharimos, numa so trăbul: ²⁹ te ferin tumen kaŋar äl animală źertfime le idolenqe, ta na xan rat sau animală kaj mule kidine koraŋar, haj ta na kurvin. Kana ferina tumen kaŋar äl bukă kadala, mišto keren.

Ačhon Devleča!”

³⁰ Kadă kă on sas dine drom haj geles ke Antiohia. Kides anŋ-äk than saorän haj dină len e skrisoară. ³¹ Pala so ćetisarde lan, bukurisajles kaŋar kadav zurarimos. ³² O Juda haj o Sila, save sas i on proroćă, bute vorbenča zidosarde le phralen ta na daran haj zurarde len. ³³ Pala äk vremja äl phral dine len drom paćăča kolenŋe save dinesas len drom. ³⁵ Dar o Pavel haj o Barnaba ačhiles anŋ-e Antiohia, sikavenas haj phenenas paśa but aver le manuśanqe e vestja e lači le kuvintosqi le Rajesqo.

O Barnaba haj o Pavel ni maj phiren anŋ-äk than

³⁶ Pala trin śtar ges o Pavel phendăs le Barnabasqe: — Te ris amen haj te zas te dikhas le phralen anŋa saoră foruri anŋă save phendăm e vorba le Rajesqi, te dikhas sar maj si!

³⁷ O Barnaba kamelas te lel peča i le Joanos, phendo i Mark, ³⁸ dar o Pavel gĳndilas pes kă naj mišto te len peča koles savo muklăsas len anŋ-e Pamfilia haj savo ni maj gelos lenča ke buki. ³⁹ Kerdilis äk ćjarta kadiki dă bari, kă kerdă len te pharadon jekh avresŋar. O Barnaba lilăs peča le Markos haj telărdăs le korabiača k-o Čipro. ⁴⁰ O Pavel alosardăs le Silas haj telărdăs, păće äl phral rugisardes le Devles, anŋă lesqo lačimos te avel les griža lenŋar. ⁴¹ Ov nakhlos anŋa-i Siria haj anŋa-i Čilićia zurarindos äl khangeră.

^d15:18 Amos 9:11-12

^e15:18 Isaja 45:21

^f15:20 Levitiko 18:6-18

^g15:20 Levitiko 17:13-14

O Timotej zal le Paveloça haj le Silaça

16 O Pavel gelos ke Derbe haj ke Listra. Haj ita kä othe sas äk učeniko p-o anav Timotej, o čhavo äk evreaqo savi pakălas, haj lesqo dad sas greko. ² Äl phral anθa-i Listra haj Ikonia denas les duma dä mišto. ³ O Pavel kamnos ka ov te zal lença, haj lilă les haj čhindă les tele anθa-i kauza le evreenqi save sas anθ-äl thana kodola. Kăc să zanenas kä lesqo dad sas greko. ⁴ Kana nakhenas anθa-l foruri, sikavenas le phralen äl hotăriri lile kaθar äl apostolă haj äl prezbitera anθa o Jerusalimo, kašte keren len. ⁵ Kadă kä äl khangeră zuraonas anθ-o pakămos haj avenas maj but manus anθă fiosavo ges.

O Pavel si dino muj te zal anθ-e Maçedonia

⁶ Nakhles anθa-i Frizia haj o cinuto le Galaciaqo, kăc sas oprime kaθar o Duxo Sfinto te phenen o kuvinto anθ-o cinuto le Asiaqo. ⁷ Kana aresles paša e Misia, kamnes te zan anθ-e Bitinia, dar o Duxo le Isusosqo ni muklă len. ⁸ Atunc nakhles anθa-i Misia haj geles k-o Troas. ⁹ Anθ-o timpo le reakjaqo, le Pavelos sas les äk dikhimos: äk manus anθa-i Maçedonia bešelas angla lesθe haj rugilas les:

— Av anθ-e Maçedonia te azutis amen!

¹⁰ Păce dikhlăs kadav dikhimos, p-o than rodăm te zas anθ-e Maçedonia, kä xakărdăm kä o Del dină amen muj te phenas lenqe e vestja e laçi.

Anθ-o foro Filipi: e Lidia pakăl anθ-o Isus

¹¹ Păce telărdăm anθa-i Troa, gelăm le korabiaça orta ke Samotraçia, haj anθă o ges koaver gelăm k-o Njapolis. ¹² Othar telărdăm anθ-o Filipi, savo si o maj baro foro anθa o cinuto le Maçedoniaqo, äk foro le romaenqo. Anθ-o foro kadava bešlăm trin star ges. ¹³ Anθ-o ges le Sabatosqo, inklistăm avri ke poarta le forosqi, paša äk riuo, kaj pakăsas kä si äk than rugăcunăqo. Bešlăm tele haj dasas duma le zuvlănqe save sas kidine. ¹⁴ Sas äk zuvli p-o anav Lidia, savi bikielas hajne purpuraqe, sas anθa o foro Tiatira, haj inkinolas pes le Devlesqe. Oj ašunelas haj o Raj putardăs laqo ilo anθa sosθe phendăs o Pavel. ¹⁵ Păce so sas boldi, oj haj laqo kher, rugisardă amen:

— Kana gindin kä pakăv anθ-o Raj, atunc aven haj bešen anθă muro kher!

Haj ni muklă pes amenθar zi kana ni phendăm kä zas.

O temničeri anθa o Filipi

¹⁶ Äk data kana zasas k-o than le rugimasqo, inklistis angla amenθe äk roaba, savă sas lan äk duxo drabarimasqo. Prin laqo drabarimos oj anelas but love pe stăpinenqe. ¹⁷ E roaba kadaja lilă pes pala o Pavel haj pala amenθe haj delas muj:

— Äl manus kadala si äl robi le Devlesqe le Maj Baresqe, haj on vestin tumenqe o drom le mĩntuimasqo!

¹⁸ Kadă kerdăs oj timpo maj bute gesenqo. O Pavel, xolăme, boldinäjlos haj phendăs le duxosqe:

— Anθ-o anav le Isusosqo Kristos, porunciv tuqe te inkles anθa laθe.

Haj p-o than o duxo inklistos.

¹⁹ Kana äl stăpija le roabaqe dikhles kä geliθar lenqi sperança le lovenqi, čhutes o vast p-o Pavel haj p-o Sila haj tirisarde len anθ-e pjaca angla äl bari-mata. ²⁰ İngărde len angla äl krisitoră haj phendes:

— Äl manus kadala si evrea haj tulburin but amaro foro ²¹ haj den duma anθa obiçeă kaj ame save sãm romaja, ni trăbul niç te primis len niç te keras len.

²² Äl manus kidine uštiles i on kontra lenqi haj äl krisitoră čhindeš äl coale pa lenθe haj poruncisardes te maren len rajança. ²³ Pala but daba čhude len anθ-o phandaimos haj dine len anθ-e griža le temničerosqi te pázil len mišto. ²⁴ Kadava primindos äk porunka kadalaθar, čhudă len anθ-e celula anθa o maškar haj čhută lenqe pirne anθ-äl butučă.

²⁵ Kam k-o maškar le reakjaqo o Pavel haj o Sila ruginas pes haj gilabenas gilă save läudinas le Devles, haj kolaver phandade ašunenas len. ²⁶ Anθa-k data avilos äk baro izdramos, kadă kä miškjajas äl temeli le temnicaqe. P-o than putardiles saoră udara haj putardiles äl phanglimata fiosavesqe. ²⁷ O temničeri uštilos anθa-i lindri, haj kana dikhlăs äl udara le temnicaqe putarde, inkaladăs e sabia haj sas te mudardöl, kăc pakălas kä äl phandade našles. ²⁸ Dar o Pavel dinăs muj zurales:

— Ta na keres tuqe niç äk nasul, kä să sãm kathe.

²⁹ Atunc o temničeri manglăs äk lumina, našlos andră, haj izdraindos daraθar pelos k-äl pirne le Pavelosqe haj le Silasqe. ³⁰ İnkaladă len avri haj phendă lenqe:

— MİRă raj, so trăbul te kerav kašte avav mĩntuime?

³¹ On phende lesqe:

— Pakă anθ-o Raj o Isus haj va avesa mĩntuime, tu haj kő kher.

³² Haj phende lesqe o kuvinto le Rajesqo, kabor lesqe haj saoränqe save sas anθă lesqo kher. ³³ O temničeri lilă len peça kjar atunc e răt, thodăs lenqe rāni haj p-o than sas boldo, ov haj să lesqe. ³⁴ Păce ingărdă len anθ-o kher, čhută lenqe e sinia. Bukuri-sajles saoră khereça kă pakăjes anθ-o Del.

³⁵ Detexara äل krisitoră dines drom le oficeren kašte phenen:

– De o drom le manuśänqo kodolenqo!

³⁶ Haj o temničeri phendăs le Pavelosqe:

– Äل krisitoră mukles vorba te del pes tumaro drom, kadă kă akanak daştin te telären. Žan pačăça!

³⁷ Dar o Pavel phendă lenqe:

– Marde amen anθ-e lumja bi te avas krisome, amen kaj sām romaja,* čhude amen anθ-e temnica haj akanak inkalaven amen avri čorjal! Ni žal pes kadă! Te aven on te inkalaven amen avri!

³⁸ Äل oficeră phendes kadal vorbe le krisitorenqe. Kadala darajles kana aśundes kă si romaja. ³⁹ Äل krisitoră aviles te potolin len, inkalade len avri anθa o phandaimos haj rugisarde len te telären anθa o foro. ⁴⁰ Kana inklistes anθa o phandaimos, geles ke Lidia khere. Haj păce dikhles le phralen haj bute vorbença zurärde len ta na daran, telärdes.

O Pavel haj o Sila anθ-o Tesalonik

17 Pala kodoja on nakhles anθa o Amfipoli haj anθa-i Apolonia haj aresles k-o Tesalonik, kaj sas äk sinagoga le evreenqi. ² Pala pō običej, o Pavel intrisajlos anθ-e sinagoga. Timpo trine kurkenqo, anθă fiosavo ges Sabatosqo dinăs дума anθa-i Skriptura le evreença ³ phenindos haj sikaindos kă o Kristos trăbulas te pätimil haj te inviol anθa-l mule. Haj kă „ov si o Kristos, o Isus, anθa savo phenav tumenqe”. ⁴ Aver anθa lenθe pakăjes haj nakhles anθ-e rig le Pavelosqi haj le Silasqi, anθ-äk than bute grečença save inkionas pes le Devlesqe, haj na čira zuvlă anaveça.

⁵ Dar äл evrea xolinaθar kides anθa-l pjace nište manuś nasul, kerdes äk čjata haj acicosardes o foro. Năvälisardes p-o kher le Jasonosqo haj rodenas le Pavelos haj le Silas kašte inkalaven len avri k-äl manuś kaj sas kidine. ⁶ Dar ni arakhle len othe, kadă kă tirisardes le Jasonos haj trine štare phralen angla äл bare le forosqe haj denas muj:

– Äл manuś save tulburisardes e lumja aviles i kathe, ⁷ haj o Jason primisardă len anθă pō kher. On să keren bukă kontra le poruncenqi le Čezarosqe haj phenen kă si aver thagar: o Isus.

⁸ Kana aśundes kadal bukă, äл manuś kidine haj äл bare le forosqe tulburisajles. ⁹ Haj numa păce liles lenθar äk gažo, dines drom le Jasonosqo haj kolavrenqo.

O Pavel haj o Sila anθ-e Berea

¹⁰ Kjar anθ-e răt kodoja äл phral dines drom le Pavelos haj le Silas ke Berea. Kana aresles othe, geles anθ-e sinagoga le evreenqi. ¹¹ Kadalen sas len äk ilo maj lačo dă sar kolen anθa o Tesalonik. Sas ileça putardo te primin o kuvinto haj anθă fiosavo ges rodenas anθ-äl Skripturi kašte dikhlen kana äл bukă si kadă. ¹² Kadă kă pakăjes but anθa lenθe, i but anθa-l zuvlă anaveça le grečenqe haj but murś.

¹³ Dar kana äл evrea anθa o Tesalonik aśundes kă o kuvinto le Devlesqo si vestime kaθar o Pavel anθ-e Berea, geles i on othe kašte acicon le manuśän. ¹⁴ Atunc äл phral p-o than dine drom le Pavelos karing e mară, haj o Sila haj o Timotej ačhiles othe. ¹⁵ Äл manuś kaj geles le Pavełoça ingärde les ži anθ-e Atena. Pala kodoja risajles äk porunkaça karing o Sila haj karing o Timotej te aven kabor daştin dă si-go lesθe.

O Pavel anθ-e Atena

¹⁶ Anθ-o timpo so o Pavel azukărelas len anθ-e Atena, lesqo duxo pherdilos xoli dikhindos kă o foro kadava si pherdo idolă. ¹⁷ Kadă kă beşelas dă vorbă anθ-e sinagoga le evreença haj le manuśänça kaj daranas kaθar o Del, haj anθă fiosavo ges kolença kaj malavelas len anθ-e pjaca. ¹⁸ Trin štar anθa-l filozofă epikurenă haj stoičă čhute pes leça anθ-e vorba.† Aver anθa lenθe phenenas:

– So kamel te phenel kadav manuś bi gogăqo?

Aver phenenas:

– Parkă del дума anθa aver zea, străiino.

Kă phendăs e vestja e lači anθa o Isus haj anθa-i invieră. ¹⁹ Atunc lile les haj ingärde les k-o Aeropago‡, p-o plaj, haj phendes:

– Daştis te žanas savo si o sikaimos kadava nevo anθa savo des дума? ²⁰ Kăc anes amenqe bukă stră-

***16:37** Le romaja sas len maj but drepturi de sar kolavren. †**17:18** Äл epikurenă pakănas kă äл manuś trăbul te train sar kamen. Äл stoičă phenenas kă trăbul te akceptis äл dukha haj äл nekazuri.

‡**17:19** Äk than anθ-e Atena kaj kidelas pes e lumja haj kaj denas дума.

iino k-äl kan, kadă kä kamas te zanas so xakărdöl kadal bukă.

²¹ (Saoră atenienă haj älä străiină save bešenas anθ-e Atena ni kerenas aver daići numa te phenen sau te ašunen daići nevo.)

²² Atunc o Pavel uštilos anθă pīrnenθe anθ-o maškar le Aeropagosqo haj phendăš:

— Manuś anθa-i Atena! Anθă să dikhav tumen kä sen but smerime. ²³ Kăc anθ-o timpo so phiravas anθ-o foro haj dikhavas paśal k-äl bukă kä save ĩnkinon tumen, arakhlem i äk altari pā savo si ramome: «Äk Devlesqe bi prinzando». Ej mišto, so tume ĩns-tin bi te prinzanen, kodoja vestiv tumenqe me.

²⁴ O Del savo kerdăš e lumja haj să so si anθă laθe si o Raj le ćeresqo haj le phuăqo, kadă kä ni bešel anθ-äl templă kerde kaθar älä vast le manuśänqe. ²⁵ Ov naj sluźime vastenθar manuśänqe, sar kana afi trăbulas les daići, kä ov del saorän viaca, phurdimos haj saoră bukă. ²⁶ Anθa äk manuś ov kerdăš saoră poporă te bešen pā saorī phuv. Ov hotărisardăš älä timpuri anθă save va traina haj älä thana kaj va bešena, ²⁷ ka on te roden le Devles, kašte arakhen les i kä kjar biźbiin pala lesθe. Makar kä naj dur kaθar fiosavo anθa amenθe. ²⁸ «Kăc anθă lesθe trais, miśkis haj sām», sar phendes duj trin anθa tumare poeci: «Anθa kodoja kä i sām lesqe čhave.»

²⁹ Deć anθa kodoja kä sām älä čhave le Devlesqe, ni trăbul te pakăš kä o Del si sar o sumnakaj sau o rupo sau o bar kerdo gogăça haj gĳndoça manuśăsqo. ³⁰ O Del ni ĩnkărdă săma kaθar älä timpuri kana älä manuś ni prinzande les, haj akanak poruncil saoră manuśänqe anθa saoră thana te muken pes kaθar lenqo nasulimos haj te bolden pes lesθe. ³¹ Kă si les äk ges anθă savo va krisola e lumja ćacĳmaça prin äk manuś saves čhută les. Haj kä les čhută les, o Del sikadăš saoră manuśänqe kana ĩnviosardă les anθa-l mule.

³² Kana on ašundes anθa-i ĩnvieră le mulenqi, trin štar marenas pesqe źoqo lesθar, haj aver phendes:

— Anθa-l bukă kadala kamas te ašunas tut i aver data.

³³ Atunc o Pavel telărdăš maškar lenθe. ³⁴ Dar nište manuś nakhles anθă lesqi rig haj pakăjes. Maškar kadala sas o Dionisie, kaj sas anθa-i kris le Aeropagosqi, äk zuvli p-o anav Damaris haj aver anθ-äk than lença.

O Pavel anθ-o Korinto

18 Pala kodoja o Pavel telărdăš anθa-i Atena haj gelos k-o Korinto. ² Othe arakhlăš äk evreo p-o anav Akuila, savi ĩrdilas pes anθ-äk familia an-

θa o foro Pont. Na dă but timpo ov avilos anθa-i Italia pe rromnăça, e Priscila, kä o baro thagar o Klau-diu poruncisardăšas ka saoră evrea te telăren anθa-i Roma. O Pavel gelos lenθe ³ haj ačhilos lenθe kä kerenas sa kodoj buki, kerelas buki lença, lenqi buki sas te kerel korturi. ⁴ Ov delas дума anθ-e sinagoga anθă fiosavo Sabato haj ĩncerkolas te kerel le evreen haj le grećen te pakăš.

⁵ Dar kana aviles o Sila haj o Timotej anθa-i Maćedonia, o Pavel dină pō timpo să le kuvintosqe haj sikavelas le evreenqe kä o Isus si o Kristos. ⁶ Dar anθa kodoja k-äl evrea uštenas lesqi kontra haj xulinas les, o Pavel skuturisardăš pe coale haj phendă lenqe:

— Tumaro rat te perel pā tumaro śaro, me sem uźo. Dakanara va zava k-äl neevrea.

⁷ Haj păće ĩnklistos othar, ĩntrisajlos anθ-äk kher äk manuśăsqo savo daralas kaθar o Del. Lesqo anav sas Titus Just, haj lesqo kher sas paśa-i sinagoga. ⁸ Haj o Krisp, o baro le sinagogaqo, pakăjas anθ-o Raj ku saoro kher piro. Haj but anθa-l korintea save ašundesas le Pavelos pakăjes haj sas bolde. ⁹ Anθ-äk răt o Raj phendăš le Pavelosqe anθ-äk dikhimos:

— Na dara, de дума haj ta na ačhos! ¹⁰ Kă me sem tuça, haj konik ni va čhula o vast pā tuθe kašte kerel tuqe nasul, kä but anθa-l manuś kadal forosqe si mĳră.

¹¹ Kadă kä ov ačhilos othe äk bărs haj epas haj sikavelas maškar lenθe o kuvĳnto le Devlesqo.

¹² Anθ-o timpo so o Galion sas guvernatori anθ-o cinuto Axaja, älä evrea uštilos äk gĳndoça kontra le Pavelosqi haj ĩngărde les angla-i kris ¹³ phenindos:

— O manuś kadava acĳcol le manuśän te ĩnkinon pes le Devlesqe anθ-äk felo kaj si kontra le krisaqi.

¹⁴ Kana o Pavel kamnos te del дума, o Galion phendăš le evreenqe:

— Te afi sas e vorba anθa daićesθe kerdo bango sau äk buki nasul, mo evrea, ašunavas tumen. ¹⁵ Dar kana si e vorba anθa vorbenθe, anθa anavesθe haj anθa tumari kris, si tumari treaba! Me ni kamav te krisov kadal bukă.

¹⁶ Haj gonisardă len kaθar e kris. ¹⁷ Atunc saoră lumja čhutes o vast p-o Sosten, o baro le sinagogaqo, haj marde les angla e kris. Dar le Galios ni dukhalas les kaθar să kadala.

O Pavelo anθ-o Jerusalemo haj anθ-e Antiohia

¹⁸ O Pavel maj ačhilos othe but timpo. Pala kodoja lilă pesqe vast lačho kaθar älä phral. Tunzisardăš pō śaro anθ-e Kenkrea, kăc xalăšas äk phanglimos. Haj

telărdăs le korabiaça karing e Siria le Priscilaça haj le Akuilaça.* ¹⁹ Aresles anθ-o Efes, haj o Pavel muklăs le Akuilas haj le Priscila othe. Haj ov gelos ke sinagoga haj bešlos dă vorbă le evreença. ²⁰ Kadala rugisarde les te ačhol lenθe maj but timpo. Dar ov ni kamnos, ²¹ lilă pesqe vast lačho lenθar haj phendăs:

— Kana va kamela o Del, va riva man pale tumenθe.

Pala kodoja telărdă le korabiaça anθa o Efes.

²² Ke Ćezarea dină pes tele anθa-i korabia haj uštijos k-o Jerusalimo kašte salutil e khangeri. Pala kodoja telărdăs ke Antiohia. ²³ Păće bešlos othe äk timpo, telărdăs haj nakhlos anθa o cinuto le Galaciaqo haj le Friziaqo, zurărindos saoră učeničen.

O Apolo

²⁴ K-o Efes avilos äk evrō savo bučholas Apolo, savo cirdilas pes anθa o foro Aleksandria, savo delas duma mišto haj prinzanelas mišto äl Skripturi. ²⁵ Sas sikado anθa o drom le Rajesqo, delas duma jagaça haj sikavela ćacės anθa o Isus, makar kă ni prinzanelas numa o bolimos le Joanosqo. ²⁶ Īnceposajlos te del duma bi daraqo anθ-e sinagoga. Kana ašunde les, e Priscila haj o Akuila lile les pesθe, sikade les haj ažutisarde les te xakărel maj mišto o drom le Devlesqo.

²⁷ Pala kodoja ov kamnos te zal anθ-e Axaja, haj äl phral zurărde les haj ramosardes le učeničenqe te primin les mišto. Kana areslos othe, ažutisardăs but kolen save pakăjes prin o mištimos le Devlesqo, ²⁸ kă zuralimaça mardă le evreen anθă lenqe vorbe angla saorī lumja haj sikadă lenqe anθa-l Skripturi kă o Isus si o Kristos.

O Pavel k-o Efes

19 Anθ-o timpo so o Apolo sas anθ-o Korinto, o Pavel, păće nakhlos maškar äl munci, areslos k-o Efes. Othe arakhlăs nište učeničă ² haj phendă lenqe:

— Kana pakăjen, primisarden o Duxo Sfinto?

On dine les anglal:

— Nić ni ašundăm kă si Duxo Sfinto.

³ Ov pušlăs:

— Atunc so bolimaça senas bolde?

Haj on dines anglal:

— Le bolimaça le Joanosqo.

⁴ Atunc o Pavel phendăs:

— O Joan boldăs le manušan kaj kamenas te sika-ven kă mukles o bezex haj boldinäjles karing o Del. Haj phenelas le manušanqe te pakăn anθă kova savo avelas pala lesθe, kadava si o Isus.

⁵ Kana ašundes kadal bukă, boldinäjles anθ-o anav le Rajesqo le Isusosqo. ⁶ Kana o Pavel čhutăs pe vast pă lenθe, o Duxo Sfinto avilos pă lenθe, haj ĩnceposajles te den дума anθ-äl čhiba haj te proroćin. ⁷ Ku să sas kam dešuduj murś.

⁸ Haj ov zalas ke sinagoga, haj timpo trine čhonenqo dinăs дума bi daraqo. Bešelās de vorbă lença haj rodela te anel len pesθe sikaindos lenqe sar si o thagarimos le Devlesqo. ⁹ Dar aver anθa lenθe kerdiles śarale, ni kamnes te pakăn haj denas дума dă nasul o Drom le Rajesqo angla äl manuś, kadă kă ov telărdos lenθar haj lilăs peça le učeničen haj sikadă len anθă fiosavo ges ke śkoala jekhesqi kaj bučholas Tiranos. ¹⁰ Kadă sas timpo duje băršenqo, kadă kă să kaj bešenās anθ-o cinuto le Asiaqo, kabor evrea haj kabor i greć, ašundes o kuvinto le Rajesqo.†

Äl čhave le Sćevaske

¹¹ O Del kerelas minuni prin äl vast le Pavelosqe kaj ni maj dikhinäjlesas, ¹² ži othe kă p-äl nasfale čhunas pes basmale haj śorcuri kaj sas makle kaθar lesqo trupo, haj kadala sas sastărde, haj äl duxuri äl nasul ĩnklenas anθa lenθe.

¹³ Dar nište evrea save zanas anθa-k than anθă aver than te ĩnkalaven le bengen anθa-l manuś, ĩćerkosardes te den muj o anav le Rajesqo o Isus pă kola saven sas len duxuri nasul, phenindos:

— Porunciv tumenqe anθ-o anav le Isusosqo anθa savo del дума saoränqe o Pavel, te ĩnklen avri!

¹⁴ Sas jefta čhave le Sćevaske, äk baro rašaj evreo, save kerenas e buki kadaja. ¹⁵ O duxo nasul dină len anglal:

— Le Isusos prinžanav les haj le Pavelos žanav les, dar tume kon sen?

¹⁶ Haj o manuś anθă savo sas o duxo nasul, xuklos pă lenθe, haj kă sas maj zuralo lenθar, mardăs saorän kadiki dă nasul kă našles nange haj ränime anθa o kher kodova.

¹⁷ E buki kadaja sas prinžandi kaθar saoră evrea haj kaθar saoră greć save bešenās anθ-o Efes, haj saorän lilă len dar, haj o anav le Rajesqo Isus sas slăvime. ¹⁸ But anθa kola kaj pakăjesas aviles haj phenenas klaro haj bi daraqo sar traisajles maj anglal.

***18:18** E Kenkră si äk porto kă deś kilometra k-o esto kaθar o Korinto.

†**19:10** E Asia sas sar äk žudeco anθ-e reziună kaj si e Turćia dagesara.

¹⁹ Maškar lenθe sas but vrăzitoră haj andines pe lila haj phabarenas len angla sã. Kana kerdes sokotă-la kabor love kerenas kadal lila, aresenas peinda mi ruposqe. ²⁰ Haj anθa felo kodova o kuvinto le Rajesqo sa barōlas haj but zuraolas.

O Pavel kamel te ʒal k-o Jerusalamo

²¹ Pala kadal bukă o Pavel čhută pesqe anθ-o gindo te nakhel anθa-i Maćedonia haj anθa-i Axaja haj te ʒal k-o Jerusalamo. Phendăs:

— Păće va ʒava othe trăbul te dikhav i e Roma.

²² Dinăs drom anθ-e Maćedonia duj anθa pe aʒutoră, le Timotejes haj le Erastos, dar ov maj aćhilos äk timpo anθ-e Asia.

Nekazuri anθ-o Efes

²³ Anθ-o timpo kodova kerdilis äk bari tulburară anθa o Drom le Rajesqo. ²⁴ Sas äk manuś kaj kerelas buki le rupoça, p-o anav Dimitrie, kerelas anθa o rupo cijne templă le zeicaqe Artemis haj prin kadaja anelas le meseriaşenqe na cira love. ²⁵ Kidindos kadalen haj kolen kaj kerenas buki sar lenqi, phendăs:

— Rromalle, zanen kă amaro bravalimos avel anθa-i buki kadaja. ²⁶ Dikhen haj aśunen kă kadav Pavel, na numa anθ-o Efes, dar kam anθă saoro cinuto le Asiaqo, konvinzisarđas haj thardăs buten, phenindos kă äl bukă kerde kaθar äl vast le manuśänqe naj devla. ²⁷ Daştil pes te avel daići nasul: na numa amari buki te aresel ta na maj avel dikhli, dar i o templo le bare zeicaqo Artemis ta na maj avel khanć anθa-l manuś. Haj laqo barimos savi si ćinstime anθă saorī Asia haj anθă saorī lumja si te xasaol.

²⁸ Kana aśundes kadala, pherdiles xoli haj dines muj:

— Bari si e Artemis, e zeica le efesejenqi!

²⁹ Saoro foro tulburisajlos haj sã năvălisardes anθ-o tjatro haj astardes le Gajusos haj le Aristarxos, duj maćedoniaă, save phirenas le Pavełoça. ³⁰ O Pavel kamnos te ʒal te del дума le manuśänça, dar äl ućeničă ni mukle les. ³¹ Kjar äl maj bare anθa o cinuto le Asiaqo, save sas amal le Pavełoça, dine drom lesθe te rugin les ta na ʒal k-o tjatro.

³² Aver denas muj jekh, aver denas muj aver, kă anθ-o kidimos le manuśänqo sas äk dilimos haj äl maj but nić ni zanenas sosθe kidinăjlesas. ³³ Äl evrea dine les brīnć le Aleksandros angle, haj trin śtar

anθa-l manuś kaj sas kidine dine muj so on gindinas kă trăbul te phenel ov. Atunc o Aleksandro kerdăs semno le vasteça haj kamnos te apăril pes angla äl manuś. ³⁴ Dar kana dine pi sãma kă si evreo, sã dine muj anθ-äk glaso timpo kam duj ćjasuri:

— Bari si e Artemis, e zeica le efesejenqi!

³⁵ Äk maj sikado le forosqo liniştisarđas le manuśän haj phendăs:

— Rroma!le anθa o Efes, savo si kodova kaj ni ʒanel kă o foro le efesejenqo si o than kaj dikhel kaθar o templo le barăqo Artemis haj kaj laqo kipo pelo anθa o ćeri. ³⁶ Kodolasqe konik ni daştilas te phenel kă naj kadă e buki kadaja, kadă kă trăbul te liniştin tumen haj ta na keren khanć bi gogăqo. ³⁷ Kă andinen kadal manuśän, kaj ni ʒefuisardes nić o templo nić ni phendes daići nasul anθa amari zeica. ³⁸ Kadă kă kana o Dimitrie haj äl meseriaşă kaj si leça kamen te roven pes kontra dakanikasqi, e kris si putardi haj si krisitoră: te roven pes jekh pă aver. ³⁹ Dar kana kamen aver daići, daştis te das дума anθa kadaja anθ-o kidimos obiśnuime le forosqo. ⁴⁰ Dar akanak äl romaja daştin te phenen kă uştăs lenqi kontra anθa-i kauza le gesesqi dă ages, kă naj amen nić äk motivo te dastis te sikavas lenqe anθa sosθe si kadaj tulburară.

⁴¹ Pala kadal vorbe dinăs o drom le manuśänqo.

O Pavel ʒal anθ-e Maćedonia haj anθ-e Grećia

20 Pala so termenisajlis e tulburară, o Pavel dinăs muj le ućenićen haj zurardă len, lilă pesqe vast lenθar haj telărdăs te ʒal anθ-e Maćedonia. ² Nakhlos anθa o cinuto kodova haj phendăs but bukă kašte zurarel le phralen. Pala kodoja gelos anθ-e Grećia. ³ Othe beślos trin ćhon. Kana sas gata te telărel le korabiaça anθ-e Siria, nişte evrea kerdes plano kašte kerel lesqe nasul. Kadă kă hotărisardăs te ril pes prin e Maćedonia. ⁴ Le Pavełoça sas o Sopa-ter, o ćhavo le Pirosqo anθa-i Berea, o Aristarx haj o Sekund anθa o Tesalonik, o Gaju anθa-i Derbă, o Timotej, haj anθa o cinuto le Asiaqo o Tixik haj o Trofim. ⁵ Kadala geles angle haj aʒukărde amen ke Troa. ⁶ Pala äl gesa bare le Azimenqe, telărdăm le korabiaça anθa o Filipi haj pala panʒ ges areslăm lenθe anθ-e Troa. Othe beślăm jefta ges.

O Eutix pelos tele kaθar le dujenqo etažo

⁷ Anθ-o ges pala o Sabato sãmas kidine anθ-äk than kašte phagas o marno.^{*h} O Pavel, pentrukä sas te telärel anθä le dujenqo ges, delas дума but timpo, zi ke epas le reakjaqi. ⁸ Anθ-e odaja opral kaj sãmas kidine sas but felinară. ⁹ Haj äk tärno p-o anav Eutix, savo bešelas p-o zjamo, maj kä sutosas anθ-o timpo so Pavel sa delas дума. Kana ćacės sutos, pelos tele kaθar le dujenqo etažo. Kana äl manus geles lesθe, arakhle les mulo. ¹⁰ O Pavel dină pes tele, bangilos pä lesθe, lilă les anθ-e angali haj phendäs:

— Na daran, kä trail.

¹¹ Pala kadaja o Pavel uštilos k-o etažo, phaglăs o marno haj xalăs. Haj maj dinăs дума le manusänça but timpo, zi kana parnilos. Pala kodoja telärdäs. ¹² O tärno sas ingärdo khere zuvindo, haj but bukurisajles.

O Pavel anθ-o Milet

¹³ Geläm ke korabia maj anglal haj terlärdäm k-o Asos, kaθar träbulas te las le Pavelos. Kăc ov phendă amenqe te keras kadă, kä kamnos te kerel o drom telal. ¹⁴ Kana maladilos amença anθ-o Asos, lilăm les anθ-e korabia haj geläm k-o Mitilene. ¹⁵ Othar geläm pe mară haj anθä le dujenqo ges areslăm angla e insula Kios. Anθä koaver ges geläm zi k-o Samos haj pala inkă äk ges areslăm anθ-o Milet. ¹⁶ O Pavel xotărisajlosas te nakhel paša o Efes, kăc ni kamelas te bešel prea but anθ-e Asia, kä grăbilas pes, kana daštilas pes, te arasel anθ-o Jerusalimo anθ-o ges le Peindanqo.ⁱ

O Pavel lel pesqe vast lačo kaθar äl prezbitera anθa o Efes

¹⁷ Anθa o Milet o Pavel dinăs drom k-o Efes haj dinăs muj le prezbiteren le khangerăqe. ¹⁸ Kana aviles lesθe, phendă lenqe:

— Tume zanen sar phiradilem tumença saoro timpo anθa o angluno ges dă kana ćhutem o pırno pe phuv le cinutosqo le Asiaqo. ¹⁹ Služisardem le Rajesqe kerindos man maj cijno haj apsjança, haj semas încerkome kaθar äl planuri le evreenqe kašte keren manqe nasul. ²⁰ Zanen kä ni garadem khanć kaj sas anθa tumaro mištimos, haj phendem tumenqe. Haj sar sikadem tumen angla äl manus haj anθä tuma-

re khera. ²¹ Phendem o ćacimos le evreenqe haj i le grećenqe, kašte bolden pes kaθar o bezex k-o Del haj te pakăn anθä amaro Raj o Isus.

²² Haj akanak ita kä forcome kaθar o Duxo zav k-o Jerusalimo bi te zanav so va kerdöla pes manqe othe. ²³ Dar zanav kä anθä fiosavo foro o Duxo Sfinto phenel manqe o ćacimos: kä azukären man lancuri haj pharimata. ²⁴ Dar me ni ćhav nić äk preco pä mırı viaca, sar kana avela manqe kuć, kašte daštiv te termeniv muro phirimos haj e buki savi primisardem lan kaθar o Raj o Isus - te phenav o ćacimos anθa-i vestja e lači anθa o mištimos le Devlesqo.

²⁵ Haj akanak ita, zanav kä ni va maj dikhena muro muj nić jekh anθa tumenθe kaθar nakhlem kana dinem дума saoränqe anθa o thagarimos le Devlesqo. ²⁶ Anθa kodoja phenav tumenqe o ćacimos ages: man naj man nić äk doš kana dă jekh anθa tumenθe xasaol. ²⁷ Kä ni dinem parpale ta na phenav tumenqe să so kamel o Del. ²⁸ Len săma tumenθe haj kä saori turma pä savi o Duxo Sfinto ćhută tumen bare! Te aven äl pastoră le khangerăqi le Rajesqi, savă kindă lan prin o rat pe Čhavesqo! ²⁹ Zanav mišto kä pala muro telärimos va avena maškar tumenθe ruva sãlbatică haj va încerkona te distruzin e turma. ³⁰ Kjar anθa tumaro maškar va uštena manus save va sikavena bukă oxamne kašte cirden le učenićen pala pesθe. ³¹ Kadă kä len săma haj anen tumenqe gogi, kä timpo trine bäršenqo ges haj răt ni oprisajlem ta na îndemnov apsjança fiosaves.

³² Akanak dav tumen anθ-e grıza le Devlesqi haj le kuvintosqi savo del дума anθa lesqo mištimos, savo daštil te kerel tumen zurale haj te del tumen moštenirja saoră sfincença. ³³ Ni kamnem nić o rupo, nić o sumnakaj, nić äl coale dakhnikasqe. ³⁴ Tume zanen kä kerdem buki mıră vastença anθa-l bukă anθa save sas man nevoja haj i kolen kaj sas mança. ³⁵ Anθä să sikadem tumen kä kerindos kadă buki phari träbul te azutin kolen kaj naj len, anindos tumenqe gogi k-äl vorbe le Rajesqe le Isusosqe, save kjar ov phendäs: «Sen maj baxtale kana den, dă sar kana primin.»

³⁶ Păće phendă kadala o Pavel, dină koća haj rugisajlos saorença. ³⁷ Ku să rujes but, liles anθ-e angali le Pavelos haj ćumide les. ³⁸ So dukhadă len maj but sas e vorba savi phendäsas lan lenqe ov, kä naj te maj dikhlen les. Pala kodoja ingärde les zi ke korabia.

***20:7** Dastil pes te avel e Čina le Rajesqi sau äk sinia obisnuime.

^h**20:7** Luka 9:16 Luka 22:19 Luka 24:30 ⁱ**20:16** Fapte 2:1

O Pavel 3al k-o Jerusalimo

21 Păce cîrdinăjlăm anθa lenqe vast, uştilăm anθ-e korabia haj gelăm orta k-o Kos. Anθă le dujenqo ges gelăm k-o Rodos haj othar ke Patară. ² Othe arakhlăm äk korabia savi telărelas karing e Feničia, uştilăm anθă laθe haj telărdăm. ³ Dikhlăm dural o Ćipro, muklăm les ke stîngo, haj dikhlăm amare dromesθar karing e Siria. Areslăm anθ-o foro Tir, kaj trăbulas te deskărkil pes e korabia. ⁴ Haj othe arakhlăm le učenićen haj ačhilăm jefta ges lença. Kadala prin o Duxo phenenas le Pavelosqe ta na 3al k-o Jerusalimo. ⁵ Kana avilos o timpo, telărdăm haj dikhlăm amare dromesθar. Haj on să, ku zuvlă ku čhave, nakhade amen zi avri anθa o foro. Ku să dinăm koća othe pe plaža haj rugisajlăm. ⁶ Pala kodoja lilăm amenqe vast jekh avresθar, ame uştilăm anθ-e korabia, haj on risajles khere.

⁷ Ame gelăm maj dur anθa o Tir haj areslăm ke Ptolemajda. Salutisardăm le phralen haj beşlăm äk ges lenθe. ⁸ Anθă koaver ges telărdăm haj areslăm ke Ćezarea. Othe gelăm khere k-o Filip o evangelisto. Ov sas jekh anθa kola äł jefta^l haj beşlăm lesθe. ⁹ Haj kodoles sas les ştar čheja bară save proroćinas.

¹⁰ Păce beşlăm othe maj but ges, avilos anθa e Judea äk proroqo p-o anav Agab. ¹¹ Avilos amenθe, lilăs e xaravli le Pavelosqi, phanglă pes k-äl pîrne haj k-äl vast haj phendăs:

— Kadă phenel o Duxo Sfînto: Le manuśăs kasqi si e xaravli kadaja, kadă va phandela les äł evrea anθ-o Jerusalimo haj va dena les anθ-äl vast le neevreenqe.

¹² Kana aśundăm kadal bukă, i ame haj i kodola othar rugisardăm le Pavelos ta na 3al k-o Jerusalimo. ¹³ Atunc o Pavel dinăs anglal:

— So keren da roven kadă haj čhinen muro ilo? Me sem gata na numaj te avav phanglo, dar i kjar te merav anθ-o Jerusalimo anθa o anav le Rajesqo o Isus.

¹⁴ Kana dikhlăm kă ni daştis te konvinzis les, ačhilăm haj phendăm:

— Te kerdöl so kamel o Raj!

¹⁵ Păce nakhles äł gesa kodola, pregătisajlăm haj telărdăm k-o Jerusalimo. ¹⁶ Geles amença i nişte učeničă anθa-i Ćezarea haj îngărde amen te beśas kă jekh p-o anav Manason anθa o Ćipro, kadava sas maşkar äł anglune učenič.

O Pavel anθ-o Jerusalimo

¹⁷ Kana areslăm k-o Jerusalimo, äł phral primisar-de amen bukurăça. ¹⁸ Anθă koaver ges o Pavelo gelos amença k-o Jakov, haj saoră prezbiteră sas othe. ¹⁹ Păce dină len ges lačo, phendă lenqe pä rînd saoră bukă so kerdăs o Del anθ-o maşkar le neevreenqo prin lesqi buki.

²⁰ Kana aśundes kadal bukă, slavisardes le Devles. Pala kodoja phende lesqe:

— Ita, phrala, kabor mi evrea pakăjes, haj să pakăn jagaça kă trăbul te ñnkăres e Kris le Mojsăsqi.

²¹ Dar phendinăjlös lenqe anθa tuθe kă sikaves saoră evreen kaj train maşkar äł neevrea te muken e Kris le Mojsăsqi, haj i kă phenes lenqe ta na čhinen pe čhaven tele haj ta na maj train pala äł obićeă.

²² So si kerimasqo? Äł manuś sigur si te aśunen kă avilăn. ²³ Kadă kă ker so phenas tuqe! Si amen kathe ştar murś save kerdes äk phanglimos.^k ²⁴ Le len tuça, użosao anθ-äk than lença haj pokin anθa lenθe, ka on te daştin te randen pō śăro! Haj kadă va zanena să kă naj khanć čăćimos anθa so phendinăjlös anθa tuθe, haj kă i tu ñnkăres e Kris. ²⁵ Haj anθa äł neevrea kaj pakăjes, ame hotărisardăm haj ramosardăm lenqe ta na xan o xamos źertfime le idolenqe, ta na xan rat sau animală kaj sas kidine koraθar haj te ferin pes kaθar e kurvia.^l

²⁶ Kadă kă anθă koaver ges o Pavel lilăs le manuśăn kodolen haj użosajlös lença. Pala kodoja gelos k-o Templo kaşte phenel o timpo kana phandadön äł gesa le użomasqe haj kana va andola e źertfa anθa fiosavo anθa lenθe.

Äł duśmaja le Pavelosqe ñncerkon te mudaren les

²⁷ Kana sas pä terminimasθe äł jefta ges, nişte evrea anθa-i Asia, dikhindos les anθ-o Templo, acicosardes le manuśăn save sas kidine haj čhute o vast pä lesθe. ²⁸ Ğnceposajles te den muj:

— Rrom israelică, aźutin amen! Kadava si o manuś kaj sikavel saoră manuśăn pä saoră thana bukă save si kontra amare poporosqi, kontra le Krisaqi haj kontra kadal Templosqi. Ba kjar andinăs peça anθ-o Templo nişte greć haj maxrisardăs kadav than sfînto.

²⁹ (Anθa kodoja kă dikhlesas maj anglal le Trofimos, äk manuś anθa o Efes, le Paveloça anθ-o foro haj pakănas kă ov andinăs les anθ-o Templo.)

³⁰ Saoro foro azitäjlos haj kidinäjles äl manus anθa saorä riga. Astarde le Pavelos haj tirisarde les avri anθa o Templo haj p-o than äl udara sas phandade. ³¹ Anθ-o timpo so äl manus incerkonas te mudaren le Pavelos, gelis e vestja k-o kăpitano le batalionosqo kă saoro Jerusalimo tulburisajlos. ³² P-o than o baro kăpitano liläs peça soldacă haj kăpitaja kaj si p-äk šäl soldacă haj našlos tele lenθe. Kana dikhle le kăpitanos haj le soldacen, äl evrea ni maj mardes le Pavelos. ³³ Atunc o kăpitano pašilos, astardă les haj poruncisardăs te phanden les duje lancurença. Haj pušlăs les kon si haj so kerdăs. ³⁴ Uni anθa-l manus kaj sas kidine denas muj dajci, aver manus aver dajci. Anθa kodoja kă o kăpitano ni daštisajlos te xakărel o ćacimos anθa-i kauza le tulburjaraqi, dinăs ordino ka o Pavel te avel ingărdo anθ-e kazarma. ³⁵ Kana areslos p-äl skări, äl soldacă trăbuisardes te kirin le Pavelos, kăc äl manus kamenas te phagen les. ³⁶ Äl manus kaj sas kidine inkărdonas pala lesθe haj denas muj:

– Mudaren les!

³⁷ Kana sas gata te ingären les anθ-e kazarma, o Pavel phendăs le kăpitanosqe:

– Daštiv te phenav tuqe dajci?

O kăpitano phendăs:

– Zanes grećisqo? ³⁸ Atunc san o ezijptjano savo uštilos kontra amari maj palal haj ingărdăs anθ-e mulani le štare mien manus nasul kaj mudarenas?

³⁹ O Pavel phendăs:

– Me sem evreo anθa o foro Tars anθa-i Ćilicia, ćetăcjano äk forosqo mišto prinzando. Rugiv tut, muk man te dav дума le manusănqe!

⁴⁰ Păće dină les voja, o Pavel bešlos p-äl skări haj kerdăs semno le manusănqe le vasteça. Kana šă achiles, o Pavel dină lenqe дума anθ-e ĉhib le evreenqi kadă:

22 – ¹ Rromalle: phrala!le haj phure, asunen akanak, muken man te apariv man!

² Kana asundes kă del lenqe дума anθ-e ĉhib le evreenqi, kerdes i maj bari liništă. Atunc ov phendăs:

– ³ Me sem äk evreo, kerdo anθ-o foro Tars anθa-i Ćilicia, dar barilem kathe k-äl pirne le Gamaliosqe, anθ-o foro kadava. Sikilem te inkărav saori Kris amare dadenqi, haj semas kadiki dă pherdo rivna anθa o Del, kadă sar sen i tume ages. ⁴ Rodem te kerav nasul le manusănqe kaj zanas pă kadav Drom, kjar zi kă lenqo mudarimos. Astarde i murš haj i zuvlă haj ĉhutem len anθ-o phandimos. ⁵ Kă kerde dem kadal bukă, daštıl te phenel tumenqe o baro ra-

šaj haj saoro kidimos le phurenqo. Lilem kjar i skrisori lenθar karing äl phral evrea anθa o Damasko, kaj gelem te anav phangle kadal manusăn k-o Jerusalimo kašte aven pedepsime.

⁶ Dar anθ-o timpo so zavas haj pašovas kaθar o Damask, o ges k-äl dešuduj anθa-k data anθă muro žuro strălućisardăs äk bari lumina anθa o ćeri. ⁷ Pelem ke phuv haj asundem äk vočă kaj phenelas manqe: «Saulle, Saulle, sosθe rodes te keres manqe numa nasul?» ⁸ Me dinem anglal: «Kon san, Rai!a?» Haj ov phendăs: «Me sem o Isus anθa o Nazareto, savesqe rodes te keres numa nasul.» ⁹ Kola kaj sas mança dikhles e lumina dar ni asundes o glaso kolesqo kaj dină manqe дума.

¹⁰ Me phendem: «So te kerav, Rai!a?» Haj o Raj phendă manqe: «Ušti, za anθ-o Damask haj othe va phendöla pes tuqe šă so sas hotărime te keres.»

¹¹ Anθa-i kauza le strălućimasqi le luminaqi, ni maj daštivas te dikhav. Kadă kă kola kaj sas mança lile man vastesθar haj kadă areslem anθ-o Damask.

¹² Othe sas äk manus Anania, savo trailas pala-i Kris, haj saves saorä evrea anθa o Damask denas les дума dă mišto. ¹³ Ov avilos, bešlos pašă manθe haj phendă manqe: «Phrala Saulle, dikh pale!» Haj me p-o than dikhlem les. ¹⁴ Ov phendăs: «O Del amare dadenqo alosardă tut te prinzanes lesqi voja haj i te dikhes Koles le Ćăces haj te asunes vorbe anθa lesqo muj. ¹⁵ Kă va avesa lesqo martori anθa saorä manus, phenindos lenqe so dikhlăn haj asundăn. ¹⁶ Haj akanak, so maj azukăres? Ušti, primisar o bolimos haj thov tut bezexänθar, dindos muj lesqo anav!»

¹⁷ Păće risajlem anθ-o Jerusalimo, anθ-o timpo so rugivas man anθ-o Templo, sas man äk dikhimos.

¹⁸ Dikhlem le Rajes phenindos manqe: «Sigo haj kjar akanak telăr anθa o Jerusalimo, kăc äl manus kaθar ni va primina ki mărturia anθa manθe.» ¹⁹ Haj me phendem: «Rai!a, on zanen kă me zavas anθ-äl saorä sinagoz kašte phandav len haj maravas kolen kaj pakăn anθă tuθe. ²⁰ Haj kana sas ĉhordino o rat le Štefanosqo, kő martori, semas i me othe, semas dă akord haj kjar păzisardem äl hajne kolenqe kaj mudarde les.» ²¹ Atunc ov phendă manqe: «Za, kă va dăva tut drom dur, k-äl neevrea.»

²² On asunde les zi ke vorba kadaja. Haj atunc inćeposajles te zbărin:

– Le pa-i phuv jekhes sar kadava, kă ni meritil te trail!

²³ Zbărinas, ĉhudenas pa pesθe pe hajne haj ĉhudenas prafo opre. ²⁴ O kăpitano poruncisardăs te ingären le Pavelos anθ-e kazarma haj te ćerćetin les

marindos les le bičoça, kašte aflil sosθe denas muj ä l manuś kadă lesqi kontra. ²⁵ Anθ-o timpo so phandenas les le xaravlänça, o Pavel phendăs le kăpitanosqe kaj sas p-äk śäl soldăcă savo beśelas othe:

– Si tumen voja te maren äk ćetăcjano romano savo nas krisome?

²⁶ Kana aśundăs kadala, o kăpitanano gelos le maj baro kăpitanano haj phendăs lesqe:

– So keres? Kă o manuś kadava si ćetăcjano romano.

²⁷ O baro kăpitanano gelos k-o Pavelo haj puślă les:

– Phen manqe, san romano?

Ov phendăs:

– Da.

²⁸ O kăpitanano dinăs anglal:

– Me pokindem but love kašte primiv kadaj ćetăcencia.

O Pavel phendăs:

– Haj me kadă kerdinăjlem.

²⁹ P-o than duriles ä l manuś kaj trăbunas te ćerćetin les. Haj o kăpitanano, kana aflisardăs kă o Pavel si romano, darajlos kă phanglăsas les.

O Pavel angla-i kris le evreenqi

³⁰ O baro kăpitanano kamelas te zanel miśto anθa sosθe si piriime o Pavel kaθar ä l evrea, kadă kă anθă koaver ges putardăs lesqe phanglimata haj poruncisardăs te kiden pes ä l bare raśaja haj saoră krisitoră. Pala kodoja andăs le Pavelos angla lenθe.

23 O Pavel dikhlăs orta p-äl krisitoră haj phendăs:

– Phralalle, kerdem ĩntotdjauna śă so pakăjem kă si miśto angla o Del.

² O baro raśaj o Anania poruncisardăs kolenqe kaj beśenas paśa o Pavel te den les dab p-o muj. ³ Atunc o Pavel phendăs le Ananiasqe:

– Va marela tut o Del, zidona văruime!^m Tu beśes othe te krisos man pala-i Kris haj poruncis te maren man kontra le Krisaqi?

⁴ Kola kaj beśenas paśa lesθe, phendes:

– Żignos le bare raśajes le Devlesqo?

⁵ Haj o Pavel phendăs:

– Ni zanglem, phralalle, kă si o baro raśaj, kăc si ramome: «Ta na des дума dă nasul le bares ke poporosqo.»ⁿ

⁶ O Pavel zanglindos kă äk rig anθa lenθe sas sadukeja haj aver fariseă, dinăs muj anθ-e kris:

– Phralalle, me sem farisejo, ćhavo farisejenqo. Sem krisome kă pakăv kă ä l manuś va ĩnviona anθa-l mule.

⁷ Kana phendăs kadaja, ä l fariseă haj ä l sadukeja ĩnceposardes äk ćjarta, haj o kidimos le manuśanqo pharadilos. ⁸ Kăc ä l sadukeja phenen kă naj ĩnvieră, nić ĩnzeră, nić duxuri, dar ä l fariseă phenen kă si.

⁹ Kerdinălis äk bari gălăzia. Nište sikaitoră le Krisaqe save sas fariseă uśtiles haj ćertonas pes zurales phenindos:

– Ni arakhas khanć nasul anθ-o manuś kadava. Haj kana fi dină lesqe дума äk duxo sau äk ĩnzero?

¹⁰ E ćjarta barōlas kadiki dă but, kă o komandanto daralas ka o Pavel ta na avel kerdo kotora lenθar. Kadă kă poruncisardăs le soldacenqe te zan te len les anθa lenqo maśkar haj te ĩngăren les anθ-e kazarma.

¹¹ Anθă kojaver răt, o Raj beślos paśa lesθe haj phendăs:

– Av zuralo! Kăc kadă sar phendăn o ćacimos anθa manθe anθ-o Jerusalimo, sa kadă trăbul te phenes o ćacimos i anθ-e Roma.

Äl evrea kamen te mudaren le Pavelos

¹² Kana parnilos, nište evrea maladiles, kerdes äk plano haj xales sovel ta na xan haj ta na pen zi kana ni va mudarena le Pavelos. ¹³ Kola save kerdesas kadav plano sas maj but dă saranda. ¹⁴ On geles k-äl bare raśaja haj k-äl phure haj phendes:

– Ame săm phangle äk sovelăça ta na xas khanć zi kana ni va mudarasa le Pavelos. ¹⁵ Kadă kă akanak tume haj e kris rugin le komandantos te anel les tumenθe, sar kana kamenas te ćerćetin les maj but. Haj zi kana ov te aresel tumenθe, ame săm gata te mudaras les.

¹⁶ Dar o ćhavo le phăqo le Pavelosqi aśundăs anθa kadaj kapkana. Gelos anθ-e kazarma haj phendăs le Pavelosqe. ¹⁷ O Pavel dinăs muj jekhes anθa-l kăpitaja haj phendăs:

– ĩngăr kadal tărnes k-o komandanto, kă si les te phenel lesqe daići.

¹⁸ Kadă kă lilăs les haj ĩngărdă les k-o komandanto haj phendăs:

– O Pavel o phandado dină man muj haj rugisardă man te anav kadal tărnes tuθe, kă si les te phenel tuqe daići.

¹⁹ O komandanto astardă les vastesθar, lilă les rigaθe haj puślă les:

– So si tut te phenes manqe?

^m23:3 Ezekiel 13:10-16   ⁿ23:5 Eksodo 22:28

²⁰ Ov phendăs:

— Äl bare le evreenqe dine pes дума te rugin tut ka texara te ñngăres le Pavelos angla-i kris, sar kana kamenas te pućen les maj but anθa lesθe. ²¹ Tu ta na pakăs len, kăc maj but dă saranda murś evrea va beśena garade, azukărindos te mudaren les. On xales sovel ta na xan haj ta na pen zi kana ni va mudarena les. Akanak si gata haj azukăren ka tu te phenes da.

²² O komandanto muklăs le tărnes te telărel, porunćindos lesqe:

— Ta na phenes khanikasqe kă phendăn manqe anθa kadal bukă!

O Pavel si dino drom anθ-e Ćezarea

²³ Atunc o komandanto dinăs muj duj kăpitaja haj phendăs:

— Pregătin duj śala soldacă kašte zan anθ-e Ćezarea, jeftadeśa manuś p-ăl grast haj duj śala soldacă sulicenča k-ăl deś e răt.

²⁴ Maj phendă lenqe te pregătin i grast anθa o Pavel, kašte ćhun les p-ăl grast haj te ñngăren les sastevesto k-o guvernatori Feliks. ²⁵ Haj ramosardăs äk skrisoară savi phenelas:

²⁶ „Sem o Klaudius Lisias haj ramov le rajesqe o guvernatori Feliks:

Te aves sastevesto!

²⁷ Äl evrea astardes kadal manuśăs haj pregătinas pes te mudaren les. Me aflisardem kă si ćetăcjano romano haj kodolasqe xastradem les miră soldacenča. ²⁸ Kamnem te zanav sosθe pիրinas les, kadă kă ñngărdem les angla lenqi kris. ²⁹ Aflisardem kă sas pիրime anθa bukă phangle kaθar lenqi Kris. Dar ni kerdăs khanć kašte meritil te merel sau te ćhas les anθ-ăl lancuri. ³⁰ Pala kodoja phendinăjlos pes manqe kă kerdes äk plano kašte mudaren les, haj p-o than dinem les drom tuθe. Kolenqe kaj akuzon les phendem lenqe kašte phenen angla tuθe so si len kontra lesqi. Av sastevesto!”

³¹ Äl soldacă kerdes so phendinăjlos lenqe, liles le Pavelos haj anθ-o timpo le reakjaqo ñngărde les anθ-o foro Antipatrída. ³² Anθă koaver ges mukles le manuśăn le grastenča te zan maj angle le Paveļa, haj on risajles anθ-e kazarma. ³³ Kana äl manuś le grastenča aresles anθ-e Ćezarea, dines e skrisoară k-o guvernatori haj andines le Pavelos angla lesθe. ³⁴ Ov ćetisardăs e skrisoară haj puślăs les anθa so cinuto si. Kana aflisardăs kă si anθa-i Ćilicía, ³⁵ phendăs:

— Si te aśunav tut kana avena kola kaj akuzon tut.

Pala kodoja phendăs te avel pázime anθ-o palato le Irodosko.

O Pavel ke kris angla o Feliks

24 Pala panz ges avilos o baro raśaj o Anania nište phurenča haj äk avokatoča p-o anav Tertul. Andines angla o guvernatori äl akuzaci kontra le Pavelosqi. ² O Pavel sas dino muj, haj o Tertul ñnceposardăs te akuzol les phenindos:

— Rai!a Feliks, datoritä kiri bukuris amen but paćăθar. Haj datorime ke gogăqi kerdiles but bukă laće anθa o poporo kadava. ³ Ame prinzanas e buki kadaja haj ñntotdjauna haj anθă orso than nais tuqe. ⁴ Dar ta na ñnkărav tut prea but, rugiv tut te aves laćho haj te aśunes duj trin vorbe.

⁵ Arakhlēm kadal manuśăs kă ov si äk ćuma: ñnceposardăs te kerel tulburări maśkar saoră evrea anθa saorիր lumja. Si äk kondukători le sektaqo le nazari-nenqo ⁶ haj ñncerkosardăs te maxril kjar i o Templo. Dar ćhutăm o vast pă lesθe. ⁸ Kana va pućesa les maj but, tu va zanesa saoră bukă anθa save ame akuzos les.

⁹ Äl evrea intrisajles i on anθ-e vorba haj phendes kă kadă beśen äl bukă.

¹⁰ Kana o guvernatori kerdă lesqe semno te del дума, o Pavel dinăs anglal:

— Żanindos kă dă but bărś san o krisitori kadal porosqo, sem bukuroso te apăriv man. ¹¹ Kadă sar daštis te aflis, naj maj but dă deśuduj ges dă kana gelem k-o Jerusalamo te ñkinov man. ¹² Konik ni arakhlă man xandos man dakanikača k-o Templo. Nić ni semas dikhlo kašte acicov le manuśăn anθ-ăl sinagoz sau anθ-o foro. ¹³ Kadal manuś ni daštín te dovedin tuqe äl bukă anθa save akanak akuzon man. ¹⁴ Dar prinzanan kadaja angla tuθe: kă sluźiv le Devlesqe amare dadenqo, pala o Drom savo on phenen lesqe sekta. Me pakăv să so si ramome anθ-e Kris haj anθ-ăl proroćă, ¹⁵ haj si man anθ-o Del e nădeźdă kadaja, savi i len si len: kă va avela äk ñnvieră, i le ćacenqe haj i le nasulenqe. ¹⁶ Kodolasqe ñncerkov te kerav ñntotdjauna angla o Del haj angla äl manuś so pakăv kă si miśto. ¹⁷ Pala maj but bărś avilem te anav aźutori^o miră poporosqe haj te anav źertfe. ¹⁸ Anθ-o timpo so keravas kadaja, kana kerdinajlem użo, arakhle man k-o Templo, haj othe nas manuś kidine manča, haj nas nić tulburară. ¹⁹ Dar sas othe nište evrea anθa-i Asia, on trăbularas te aven kathe angla tuθe haj te akuzon man kana si len daići kontra mirիր.

²⁰ Sau te phenen kala save si kathe anθa-l bukă nasul save arakhle len kana bešlem angla-i kris. ²¹ Äk buki dem muj kana bešlem angla lenθe: «Ages sem krisome tumenθar kā me pakāv anθ-e ïnvieră anθa-l mule!»

²² O Feliks, savo zanelas dăstul dă mišto anθa o Drom kadava, amiinosardă len phenindos:

— Kana va avela o komandanto o Lisias, va lava hotărırja anθa tumaro kazo.

²³ Haj porunčisardăs le kăpitanosqe te păzil les dar te mukel les äk cıra maj slobodo, haj ta na opril lesqe amalen kašte anen lesqe bukă savenθar si les nevoja.

O Pavel del дума le Feliksoča haj lesqe rromnăča

²⁴ Pala trin štar ges o Feliks avilos pe rromnăča, e Drusila, savi sas evreoajka. Dinăs muj le Pavelos haj ašundă les anθa o pakămos anθ-o Kristos, o Isus.

²⁵ Dar anθ-o timpo so ov delas дума anθa o ćacimos, o oprimos le poftenqo haj anθa-i kris savi va avela, o Feliks darajlos haj phendăs:

— Akanak dăstis te zas! Kana maj avela man timpo, va dava tut muj.

²⁶ Sa äk data ov pakălas kā o Pavel si te del les love, kodolasqe delas les muj maj butioar kašte bešel dă vorba leča.

²⁷ Pala duj bărś anθ-o than le Feliksošqo avilos o Porćus Festus. O Feliks, pentru kā kamnos te kerel p-o plaqo le evreenqo, muklăs le Pavelos anθ-o phandaimos.

O Pavel mangel te avel ïngărdo angla o baro thagar

25 Pala trin ges so o Festus areslos anθ-o cinuto, gelos kaθar e Ćezarea k-o Jerusalimo. ² Äl bare rašaja haj äl kondukătoră le evreenqe ande lesqe roimata kontra le Pavelosqe. Rugisardes le Festusos ³ te kerel lenqe äk favoară, te del les drom k-o Jerusalimo, kā pregătinas äk kapkana kašte mudaren les p-o drom. ⁴ Dar o Festus phendăs kā o Pavel si phandado anθ-e Ćezarea haj kā pa na but timpo i ov va zala othe. ⁵ Ov phendăs:

— Kadă kā anθa tumare kondukătoră äl maj bare te zan manča haj te akuzon les, kana kadav manuś si došalo.

⁶ O Festus bešlos othe numa oxto sau deś ges, pala kodoja telărdăs ke Ćezarea. Anθă le donqo ges bešlos p-o skauno le krisimasqo haj porunčisardăs te avel andino o Pavel. ⁷ Kana areslos, äl evrea save avilesas anθa o Jerusalimo ïnkonźurisarde les haj akuzosar-

de les bute bukănθar nasul, save ni dăstinas te dovedin len. ⁸ O Pavel apărisajlos:

— Ni kerdem nić äk bezex nić kontra le Krisaqi le evreenqi, nić kontra le Templosqi, haj nić kontra le Ćezarosqi.

⁹ O Festus, savo kamelas te kerel p-o plaqo le evreenqe, dinăs anglal le Pavelos:

— Kames te zas k-o Jerusalimo haj othe te aves krisome angla manθe anθa kadal bukă?

¹⁰ O Pavel phendăs:

— Me bešav angla o skauno le krisimasqo le Ćezarosqo, kaj trăbul te avav krisome. Ni kerdem khanć nasul le evreenqe, pala sar i tu zanes but mišto. ¹¹ Kana kerdem dak nasulimos sau daići te meritil o merimos, ni dav man palpale kaθar o merimos. Dar kana kadal bukă anθa savo akuzon man naj ćaće, konik ni dăstil te del man anθă lenqo vast. Mangav te avav krisome kaθar o Ćezar.

¹² Atunć o Festus, pala so bešlos dă vorbă pe konsilioča, dinăs anglal:

— Kaθar o Ćezar manglăn te aves krisome, k-o Ćezar va zasa!

O thagar o Agripa avel ke Ćezarea

¹³ Pala duj trin ges o thagar o Agripa haj e Berniće aviles anθ-e Ćezarea kašte salutin le Festusos. ¹⁴ Păće bešles but gesa othe, o Festus phendăs le thagaresqe anθa o Pavel:

— O Feliks muklăs anθ-o phandaimos äk manuśăs, ¹⁵ kontra savesqi ruje pes manqe äl bare rašaja haj äl phure le evreenqe kana semas anθ-o Jerusalimo, mangindos lesqi kondamnară.

¹⁶ Dinem len anglal: k-äl romaja naj o obićej te den äk manuśăs p-o vast khanikasqo zi kana kova savo si akuzome ni bešlos jekh angla avresθe koleča kaj akuzol les, te dăstil te apăril pes anθa-i buki anθa savi si akuzome. ¹⁷ Kadă kā on aviles kathe, haj ni maj aźukărdem, haj anθă koaver ges bešlem pä o skauno le krisimasqo haj porunčisardem te anen kadal manuśăs. ¹⁸ Kana kola kaj akuzonas les uštiles te akuzon les, on ni dines дума anθa bukănθe nasul, sar me aźukăravas. ¹⁹ Sas len kontra lesqi numa nište bukă anθa lenqi relizia haj anθa jekh Isus savo mulos, haj anθa savo o Pavel phenelas kā si zuvindo. ²⁰ Kă ni zanavas so hotărırja te lav, pušlem les kana kamel te zal anθ-o Jerusalimo te avel krisome othe anθa-l bukă kadala. ²¹ Dar o Pavel manglăs te aćhol anθ-o phandaimos te aźukărel e hotărırja le bare thagaresqi, kadă kā porunčisardem te aćhol anθ-o phandaimos zi kana va dava les drom k-o Ćezar.

²² O Agripa phendă le Festusqe:

— Kamavas te ašunav i me kadal manuśăs.

Ov phendă:

— Texara va ašunesa les.

²³ Kadă kă anθă koaver ges o Agripa haj e Berniće barikanes aviles haj intrisajles anθ-e sala e bari, le kăpitaença haj le maj lače manuśănça le forosqe. Pala kodoja o Festus porunćisardăs te avel andino o Pavel. ²⁴ Atunć o Festus phendăs:

— Thagara Agripa haj tume să kaj sen kathe, di-khen kadales, anθa savo saoră evrea rugisarde man but anθ-o Jerusalimo haj i kathe, zbărindos kă ov ni maj meritil te trail. ²⁵ Dar aflisardem kă ni kerdăs khanć kašte meritil te avel mudardo, haj pentru kă ov manglăs kašte avel krisome kaθar o baro thagar, hotărisardem te dav les drom lesθe. ²⁶ Dar naj man khanć klaro te ramov mîră rajesqe anθa lesθe. Kodolasqe andem les angla tumenθe, haj maj but angla tuθe, thagara Agripa, kă pala so va kerdōla e ćerćetară, te avel man so te ramov. ²⁷ Kăc fal man bi rostosqo te dav drom äk phandades bi te sikavav anθa sosθe si akuzome.

O Pavel angla o thagar Agripa

26 O Agripa phendăs le Pavelosqe:

— Akanak daštis te apăris tut.

Atunć o Pavel intinzosardăs o vast haj inćeposajlos te apăril pes kadă:

— ² Thagara Agripa, sokotiv man ferićime kă ages daštiv te apăriv man angla tuθe anθa saoră bukă anθă save pîrîn man äl evrea. ³ Maj but kă tu prinžanes mišto saoră obićeă le evreenqe haj anθa sosθe on xan pes. Anθa kodoja rugiv tut te avel tut răbdară haj te ašunes man.

⁴ Deć, saoră evrea zanen mîrî viaca dă kana semas ćaoro, kă danglal traisajlem anθ-o maśkar mîră poporosqo haj anθ-o Jerusalimo. ⁵ On prinžanen man dă but timpo, haj kana kamen, daštiv te mărturisin kă traisajlem kadă sar mangel e maj strikto anθa-l sekθe amare religiaqe: semas fariseo. ⁶ Haj akanak, kă speriv te kerdōl so phendăs o Del amare dadenqe, me sem krisome, ⁷ anθa-i nădezdă savi sperin amară deśuduj nămuri te kerdōl, kodolasqe on služin le Devlesqe bi te oprin pes ku ges ku răt. Anθa kadaj nădezdă, thagara, sem pîrime kaθar äl evrea. ⁸ Sosθe ni avel tumenqe te pakăn kă o Del inviol le mulen?

⁹ Deć, i me pakăvas kă trăbul te kerav but kontra le Isusosqi anθa o Nazareto. ¹⁰ Haj i kadă kerdem anθ-

o Jerusalimo. Primindos autoritată kaθar äl bare raśaja, ćhutem anθ-e temnica but sfinci.* Haj kana sas mudarde, davas i me muro voto kontra lenqi. ¹¹ Butioar pedepsisardem len anθă saoră sinagoz haj inćerkosardem te kerav len te xulin. Semas kadiki dă xolăme pă lenθe kă gelem i anθă aver foruri te kerav lenqe nasul.

¹² Anθa kadaja zavas k-o Damask autoritatjaça haj zuralimaça kaθar äl bare raśaja. ¹³ Kam k-äl deśuduj, thagara, p-o drom, dikhlem äk lumina anθa o ćeri, maj strălućime dă sar o kham, savi inkonžurisardă man haj i kolen kaj sas mança. ¹⁴ Ku să pelăm ke phuv, haj me ašundem äk glaso phenindos manqe anθ-e ćhib le evreenqi: «Saul, Saul! Sosθe rodes te keres manqe numa nasul? San sar äk guruv savo del le pîrneça kontra e cepuśa pe stăpînosqi.»

¹⁵ Haj me phendem: «Kon san, Rai!a?» Haj o Raj phendăs: «Me sem o Isus, savesqe rodes te keres numa nasul. ¹⁶ Dar akanak ušti anθă pîrnenθe! Kăc si-kadilem tuqe kašte ćhav tut služitōri haj martori kadiki le bukănqo kaj dikhlăn len, kabor i le bukănqe save me va sikavava len tuqe. ¹⁷ Me va xastravava tut kaθar kadav poporo haj i kaθar äl neevrea kă save dav tut drom, ¹⁸ kašte putres lenqe jakha, te boldes len kaθar o inćunjariko ke lumina haj tala o zuralimos le Satanosqo k-o Del. Kadă on si te aven jertime kaθar lenqe bezexa haj primime maśkar äl sfinci, kă pakăjes anθă manθe.»

¹⁹ Kodolasqe, thagara Agripa, ašundem kaθar o dikhimos anθa o ćeri. ²⁰ Haj phendem anglal le manuśănqe anθa o Damask haj anθa o Jerusalimo, pala kodoja anθă saoro cinuto le Judeăqo haj i le neevreenqe. Phendem lenqe te muken pes kaθar o bezex haj te bolden pes k-o Del, kerindos fapte save te sika-ven kă boldinăjles kaθar o bezex. ²¹ Ita sosθar ćhutes äl evrea o vast pă manθe anθ-e bar le Templosqi haj rodenas te mudaren man. ²² Dar o Del azutisardă man zi anθ-o ges dă ages. Haj beśav anθă pîrnenθe haj phenav o ćacimos angla äl cîjne haj angla äl bare, phenav numa bukă anθa save phendes äl pro-oroćă haj o Mojsă kă si te kerdōn pes: ²³ kă o Kristos trăbul te pătivil, haj kă ov va inviol anglal anθa-l mule haj va dela дума kadav poporosqe haj le neevreenqe anθa-i lumina.

²⁴ Anθ-o timpo so ov delas дума kadă kašte apăril pes, o Festus dinăs muj:

— Pavel, san dilo! Sikilăn kadiki dă but kă diljalăn.

²⁵ Dar o Pavel dinăs anglal:

***26:10** sfinci Kathe äl sfinci si saoră manuś kaj pakăn anθ-o Isus.

— Ni diläjlem, raja Festus, dav дума vorbe anθa o ćacimos haj anθa-i gogi. ²⁶ O thagar Agripa zanel kadal bukă, haj lesqe daštiv te dav lesqe дума kla-ro. Kă sem siguro kă ni xastrajlos lesqe khańć anθa kadal bukă, kă ni kerdiles garade. ²⁷ Pakăš tu anθ-äl proroćă, thagara Agripa? Zanav kă pakăš.

²⁸ Atunć o Agripa phendăš le Pavelosqe:

— Pakăš kă daštis te konvinzis man kadiki dă sigo te kerdov kreštino?

²⁹ O Pavel dinăš anglal:

— Te del o Del ka maj anglal sau maj palal na numa tu, haj să kaj ages ašunen man, te aven kadă sar sem me, dar bi kadal lancurenqo.

³⁰ Atunć o thagar, o guvernatori, e Berniće haj kola save bešenias lenća uštiles. ³¹ Haj telărindos denas дума maškar pesθe:

— O manuś kadava ni kerdăš khańć kašte avel mudo sau phandado.

³² Haj o Agripa phendăš le Festusosqe:

— Kadal manuśăsqe daštilas pes te del pes lesqo drom, ta nafi manglăsas te avel krisome kaθar o Ćezar.

O Pavel si dino drom anθ-e Roma

27 Păće xotărısajlos te zas le korabiaća anθ-e Italia, o Pavel haj aver phandade sas dine anθ-e griža ġk komandantosqi p-ġk šal manuś, savo bućholas Juliu, anθa o rezimento le bare thagaresqo. ² Uštılăm anθ-ġk korabia anθa o foro Adramit, savi avelas te zal pašaj rig le cinutosqi le Asiaqo, haj telărdăm. Amenća sas i o Aristarx, o Maćedoniano anθa o Tesalonik.

³ Anθă koaver ges areslăm k-o Sidon. O Juliu phiradilos śukar le Paveleća haj muklă les te zal kă pe amal, haj kadala dikhles lesθar. ⁴ Păće telărdăm othar, nakhlăm pašaj rig le insulaqi Ćipru, savi sas amenqe azăvada kaθar e braval, kăć e bravală sas kontra amari. ⁵ Nakhlăm e mară pašaj Ćilicia haj Pamfilia haj areslăm ke Mira anθ-e Licia. ⁶ Othe o komandanto arakhlăš ġk korabia anθa-i Aleksandria savi zalas anθ-e Italia, haj ćhută amen anθă laθe.

⁷ Timpo maj bute gesenqo gelăm pohalja le korabiaća haj phares areslăm pašal o Knidos. Dar e braval ni muklă amen te zas anθ-e direkcia kodoja. Kadă kă nakhlăm pašaj rig le Kretaqi savi sas amenqe azăvada pašaj Salmona kaθar e braval. ⁸ Gelăm phares an-

gle pašaj rig le insulaqi Kreta haj areslăm k-ġk than kaj bućhol ġl Porturi Laće, pašă kaθar o foro Lasaja.

⁹ Nakhlosas but timpo haj o drom pe mară kerdilosas perikuloso, anθa kodoja kă nakhlosas i o timpo le postosqo. * Kadă kă o Pavel phendă lenqe so va daštıla te kerdöl pes:

— ¹⁰ Rroma!le, dikhav kă kadav drom va anela amenqe but nekazuri haj xasarimata, na numa anθa-i korabia haj anθa-i ġnkărkătura, dar kjar i anθa amari viaca.

¹¹ Dar o komandanto ašundăš maj but kaθar o manuś savo mġnilas e korabia haj kaθar laqo stăpġno dă sar kaθar o Pavel. ¹² O porto anθă savo oprisajlămas nas laćho te nakhavas o ivend othe. Anθa kodoja ġl maj but manuś hotărısardes te telăras othar, kašte ġńcerkon te aresen k-o Feniks, ġk porto anθa-i Kreta, savo delas kadiki karing o nord-vest, kabor i karing o sud-vest, kašte nakhavas o ivend othe.

E furtuna

¹³ Kana ġńceposardăš te marel ġk braval kovli kaθar o sudo, haj on pakăjes kă si e braval savi trăbulas len, vazdes e ankora haj geles pe rig le Kretaqi. ¹⁴ Dar na pala but timpo, anθa o drepto le insulaqo uštılis ġk braval bari zurali, p-o anav Eurakulon. ¹⁵ E korabia ni daštilas te zal kontra le bravalăqi, haj muklăm amen ġńġarde anθă laqi voja. ¹⁶ Nakhlăm le korabiaća p-ġk rig telal le insulaqi ġġjni p-o anav Kauda kašte avel amen azăvadă, haj phares daštısajlăm te stăpġnis e barka e ġġjni. ¹⁷ Pala so vazde lan opre, phangles e korabia šalenća. On darajles ta na del dab ġl ġrămezi le kiśajesqe kaθar e Sirta, kadă kă mukles tele pohalja ġl pġnze ta na maj zal sigo e korabia. Haj kadă sas phirade. ¹⁸ Anθă koaver ges, kodolasqe kă sămas dine dab zurales kaθar e braval, ġńceposajles te ćhuden e ġnkărkătura anθ-e mară, ¹⁹ haj anθă le trinenqo ges, pe vastenća ćhudes ġl bukă le korabiaqe. ²⁰ But gesa ni dikhinăjles p-o ćeri o kham nić ġl stjale, haj e furtuna sas kadiki dă zurali, kă xasardămas orso nădeźdă xastraimasqi.

²¹ But timpo konik ni xalăš khańć. Atunć o Pavel uštılos anθă lenqo maškar haj phendăš:

— Rroma!le, trăbulas te ašundenas man haj ta na telărdenas anθa-i Kreta, kă afi xastrajlămas kaθar kadav pharimos haj kadav xasarimos. ²² Dar akanak phenav tumenqe te tremon tumen, kă nić jekh anθa tumenθe ni va xasaola. Dar numa e korabia va ave-

***27:9** O ges le pokinimasqo anθa o bezex sas k-o ġńceputo le oktombriasqo, haj sas ġk posto. O phirimos pe mară sas perikuloso kaθar o septembrie zi anθ-e martia.

la distruzime. ²³ Kăc äk inzero le Devlesqo savesqo sem me haj saves služiv les, avilos arăt manthe ²⁴ haj phendă manqe: «Na dara, Pavel! Trăbul te beşes angla o Ćezar, haj ita o Del dăruisardă tuqe saorän kaj zan anθ-äk than tuça.» ²⁵ Kadă kă rromalle, tremon tumen! Kă me pakäv anθ-o Del kă va kerdöla kadă sar phendinălos manqe. ²⁶ Dar trăbul te avas čhudi-ne p-äk insula.

O tasaimos le korabiaqo

²⁷ Anθă le deşuštarenqi răt anθ-o timpo so sămas in-gărde kaθar e braval pe mară Adriatiqo, p-o maşkar le reakjaqo, äl marinară xakărdes kă paşos kaθar e phuv. ²⁸ Măsurisardes o paj haj arakhles trända haj panz metră. Geles äk cira maj angle, pale măsurisardes haj arakhles bişthajšov metră. ²⁹ Daraθar ta na den pes dab kaθar äl stinc, čhudes ştar ankoră pala e korabia haj ruginas pes te parnöl. ³⁰ Äl marinară kamnes te našän paj korabia haj mukle tele pe mară e barka e cijni. Kerdile kă kamen te čhuden äl ankoră i anθ-e rig anglal le korabiaqi. ³¹ Atunc o Pavel phendăs le komandantosqe haj le soldacenqe:

— Kana äl manuś kadala ni ačhon anθ-e korabia, tume ni va daştina te aven xastrame.

³² Atunc äl soldacă čhendes äl šäle le barkaqe e cijni haj mukle lan te perel tele.

³³ Äk cira maj anglal zi kaj te parnöl o ges, o Pavel rugisardăs saorän te xan:

— Ages si deşuštär ges dă kana sen xolame haj ni xalen khanć. ³⁴ Anθa kodoja phenav tumen te xan, kă e buki kadaja si anθa tumaro xastraimos, kă nič jekh anθa tumenθe ni va xasarela nič makar äk firo bal anθa o šäro.

³⁵ Păće phendăs kadaja, lilăs marno, naisardăs le Devlesqe angla să, phaglă les haj inćeposardăs te xal. ³⁶ Atunc să zurajles haj liles i on da xales. ³⁷ Anθ-e korabia sămas dă să duj šäla haj jeftadeša haj šov manuś. ³⁸ Păće ćajliles, uşurisardes e korabia, čhudindos o giv anθ-e mară.

³⁹ Kana kerdilos ges, ni prinzandes e phuv. Dikhles äk kotor phuăqo saves sas les plaža kişajesqi haj xotarışajles te zan othe le korabiaça, kana daştila pes. ⁴⁰ Čhendes äl ankoră haj mukle len te peren anθ-e mară. Sa atunc čhendes äl šäle kaj inkărenas äl kirme, pala kodoja vazdes e pinza anglal karing e braval haj ortosajles karing o şukimos. ⁴¹ Dar dines pak čhib phuăqi, haj e korabia oprisajlis. E rig anglal le korabiaqi ačhilis othe haj ni maj daştisajlis te avel

miškime, haj e rig palal inćeposajlis te phagöl kaθar äl dimata dab le valurenqe.

⁴² Äl soldacă kerdes plano te mudaren le phandan, ka na kumva te našal da jekh inotindos. ⁴³ Dar o komandanto, savo kamelas te xastravel le Pavelos, ni muklă len. Poruncisardăs ka kola kaj daştin te inotin te xuten anglal anθ-o paj haj te aresen pe phuv, ⁴⁴ haj kolaver, aver p-äl blăni, aver pä phagimata anθa-i korabia. Kadă să aresles sasteveste p-o şukimos.

Trin čhon anθ-e insula Malta

28 Păće xastrajlăm anθa-i primezdia, aflisardăm kă e insula bučholas Malta. ² Äl manuś othar sikadă amenqe äk lačhimos neobişnuime, astardes äk jag haj primisarde amen saorän, kă delas o brişind haj sas şil. ³ O Pavel kidăs äk angali kreć haj čhulas len pe jag. Anθa-i kauza le tatimasqi äk năpırka inklistis avri haj lipisajlis kaθar lesqo vast. ⁴ Kana äl manuś le insulaqe dikhles e năpırka atırnindos p-o lesqo vast, phendes jekh avresqe:

— Ćăces o manuś kadava trăbul te avel äk ućigaś, kăc o Ćăcimos* ni kamel te mukel les te trail, makar kă sas xastrame anθa-i mară.

⁵ Dar ov skuturisardăs e năpırka anθ-e jag haj nas lesqe khanć. ⁶ Äl manuś kodola azukărdönas ka ov te puköl sau te pherel anθa-k data mulo. Pala so azukărdes but haj dikhles kă ni kerdöl lesqe khanć deosebime, parubdes pi päreră haj phenenas kă si äk zeo.

⁷ Paşă o than kodova sas äl ogoră le maj baresqe le insulaqo, p-o anav Publius. Ov primisardă amen anθă pö kher, kaj beşlăm trin ges, haj phiradilos miştimaça amença. ⁸ So beşlăm othe, o dad le Publiussqo paşlöl as anθ-o pato, nasfalo, sas les febra haj sas malado gesθar. O Pavel gelos te dikhel les, rugisajlos haj čhutăs äl vast pä lesθe haj sastărdă les. ⁹ Păće kerdilis kadaj buki, aviles i kolaver nasfale anθa-i insula kodoja, haj sas sastărde. ¹⁰ Bari ćinstja dină amen, haj kă amaro telărimos dină amen să so trăbulas amen p-o drom.

O Pavel aresel ke Roma

¹¹ Beşlăm pe insula trin čhon, pala kodoja telărdăm äk korabiaça anθa-i Aleksandria, savi nakhadăsas o ivend othe, haj sas lan o semno le zeenqo žemeni.

¹² Areslăm anθ-e Sirakuça haj beşlăm trin ges othe.

¹³ Othar telărdăm haj areslăm k-o Režo. Anθă koaver

***28:4** Ćăcimos Ćăcimos sas o anav äk zeicaqo.

ges inćeposardăs e braval te marel kaθar o sudo, haj pala duj ges areslăm anθ-o Puzole. ¹⁴ Othe dinăm pa nište phral, save rugisarde amen te beśas lença jefta ges. Haj othar gelăm anθ-e Roma. ¹⁵ Äl phral othar aśundes anθa amenθe haj inκliste amenqe anglal zi k-o foro e Pjaca le Apiusosqi haj zi k-o foro Trin Hanuri. Kana dikhlă len, o Pavel naisardăs le Devlesqe haj zurajlos.

O Pavel anθ-e Roma

¹⁶ Kana areslăm anθ-e Roma, le Pavelosqe dină pes lesqe voja te bešel korkoro, äk soldatoça savo pázilas les.

¹⁷ Pala trin ges o Pavel dină muj le baren le evreenqe. Kana kidinäjles ku să, phendă lenqe:

— Phralalle, me ni kerdem khanć kontra amare poporosqi sau le obićejenqi amare phurenqi. Ku să kadala, semas phandado anθ-o Jerusalimo haj dino anθ-äl vast le romaenqe. ¹⁸ K-o proćeso, äl romaja puśle man but, on kamenas te den muro drom, anθa kodoja kā nas man nić äk doś vredniqo merimasqi. ¹⁹ Dar äl evrea uśtile kontra, kadă kā trăbuisardăs te mangav te avav krisome kaθar o Ćezar, dar na kaśte akuzov miră poporos daićesθar. ²⁰ Kodolasqe dinem tumen muj te dikhav tumen haj te dav дума tumença. Kăc anθa e nădeždă le Israelosqi phiravav me kadal lancuri.

²¹ On phende lesqe:

— Ame ni primisardăm nić äk skrisoară anθa-i Judea anθa tuθe, haj ni avilos nić äk phral te vestil sau te phenel dajći nasul anθa tuθe. ²² Dar kamas te aśunas tuθar so gĭndis tu, kăc zanas kā pesθe să del pes дума kontra kadal sektaqi.

²³ On hotărisarde äk ges, haj but aviles anθ-o kher le Pavelosqo. Dă ku detexara haj zi e răt o Pavel delas lenqe дума but haj phenelas o ćacimos anθa o thagarimos le Devlesqo, kaśte kerel len te pakăn anθ-o Isus, prin e Kris le Mojsăsqi haj äl Proroćă. ²⁴ Aver anθa lenθe pakăjes äl bukă kaj phendă len o Pavel, dar aver ni pakăjes. ²⁵ Inćeposajles te telăren bi te aven dă akord jekh avrença, păće o Pavel maj phendă lenqe äk buki:

— Miśto phendăs o Duxo Sfinto prin o proroqo Isaja tumare dadenqe kaj traisajle atunćă, ²⁶ kana phendăs:

«Za k-o poporo kadava haj phen:

‘Dă aśunimos va aśunena, dar ni va xakărena.

Dă vardimos va vardina, dar ni va dikhena.

²⁷ Kă o ilo kadal poporosqokerdilos sar bar,

on aśunen phares le kanenca

haj phandades pe jakha

kaśte na dikhen le jakhença,

haj ta na aśunen le kanença,

ta na xakăren le ileça

ta na bolden pes

haj ta na sastărav len.’ »^p

²⁸ Kadă kā tume trăbul te zanen kā kadaj mintuiră le Devlesqi sas dini drom le neevreenqe. On va aśunena!

³⁰ Timpo duje bărśenqo o Pavel beślos anθ-äk kher inκirime haj primisardăs saorăn kaj avenas te dikhen les. ³¹ Delas дума le manuśanqe anθa o thagarimos le Devlesqo haj sikavelas le manuśan anθa o Raj o Isus, o thagar dino drom kaθar o Del, bi daraqo haj bi nić äk pedikaqo.